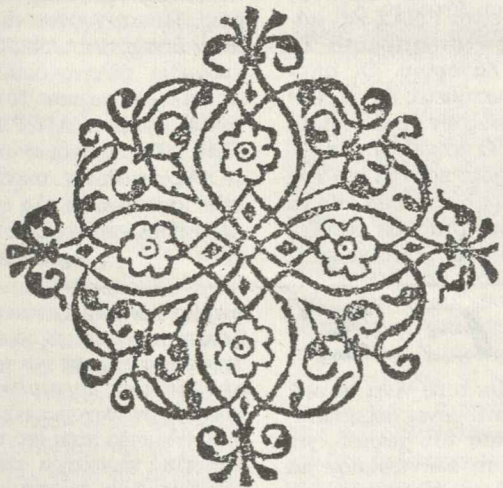


το ζαφάνι μας

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ • ΕΤΟΣ ΙΖ' • ΑΡ. ΦΥΛ. 194 • ΜΑΪΟΣ 1994 • ΓΙΑΝΝΙΝΑ - ΣΙΝΑ 4

Η ΛΑΜΠΡΟΦΟΡΟΣ ΕΓΕΡΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Σήμερον οπού ανέστη ο Χριστός πέπτωκεν ο θάνατος και έχασεν ο Άδης την πολυετή δυναστείαν, με την οποίαν τόσους αιώνας εβασίλευεν εις τον κόσμον. Σήμερον των ανθρώπων το γένος πρώτα κατάδικον εις τον



νόμον της αμαρτίας, έλαβε της ελευθερίας το βασίλειον, δια της δωρεάς της ζωηφόρου εγέρσεως του Χριστού σήμερον, τα αρχαία παρήλθεν, ιδού γέγονε τα πάντα καινά. Μία γαρ Φωνή ελκύσας τα σύμπαντα προς ανάκτησιν ο της Φύσεως δημιουργός ανέστη· η γαρ του Σωτήρος ανάστασις, κοινή των πάντων υπάρχει ανάκτησις.

Η παρούσα πανήγυρις αγκαλά και υπέρλαμπρος διατί όλα πεπλήρωται φωτός, Ουρανός τε και Γη και τα καταχθόνια...».

Απόσπασμα από παμπάλαιο βιβλίο του προπερασμένου αιώνα σε βυζαντινή γραφή και με τίτλο «ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΔΥΚΤΙΟΝ», γραμμένο από τον ιερομόναχο Νικόλαο Μαυροειδή «εκ Κεφαλληνίας». Αξίζει να θαυμάσουμε το ύφος και τη γλώσσα της εποχής εκείνης που έχει τόσο σημασία για μας και μας θυμίζει το νόημα του υπέρλαμπρου μεγαλείου της Ανάστασης του Χριστού.

Χριστός Ανέστη.

Σ.Ε.



«Νῦν πάντα πεπληρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ
Ἐρόνια Ποιῶ

Η Συντακτική Επιτροπή

ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Με την ευκαιρία που το περιοδικό μας «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» μπαίνει στα δεκαεπτά του χρόνια, του ευχόμαστε κι εμείς «να τα εκατοστήσει, ακόμα και να τα χιλιάσει». Να ζει και να πορεύεται αγκαλιά με την ιδιαίτερή μας πατρίδα, το ΖΑΓΟΡΙ. Στους τωρινούς συντάκτες του ευχόμαστε να είναι πάντοτε καλά και να εργάζονται με την ίδια όρεξη. Τότε να είναι σίγουροι πως θα νιώθουν όλο και πιο πολλή «ικανοποίηση» για την επιτυχία του. Κι εμείς εδώ στα ξένα θα αισθανόμαστε άμετρη χαρά, όταν κάθε μήνα θα παίρνουμε στα χέρια μας το αγαπημένο μας περιοδικό, «το Ζαγόρι μας». Είναι μεγάλη ευχαρίστηση για μας, απόλαυση θα έλεγα, όταν φτάνει σαν περιστερή από την πατρίδα. Γεμίζει το σπίτι μας και η καρδιά μας Ζαγόρι. Σας ευχαριστούμε για τη χαρά που μας δίνετε.

Με ευχαρίστηση διαβάζουμε όλα τα άρθρα σας και με μεγάλο ενδιαφέρον, που γεννιέται από την αγάπη μας και τη νοσταλγία για την πατρίδα μας. Το ένα τεύχος είναι καλύτερο από τ' άλλο. Τα άρθρα στο τελευταίο τεύχος, Μάρτιος 1994, ήταν εξαιρετικά. Εγώ όμως σταμάτησα στο πρωτοσέλιδο άρθρο του φίλου μου Βασίλη Τζιόβα. Βέβαια ο Βασίλης ξέρει να γράφει και γράφει όμορφα, γλαφυρά και εμπειριστικά, ανάλογα με το θέμα του. Όμως σκοπός μου δεν είναι να επαινέσω το φίλο μου! Άλλωστε δεν έχει ανάγκη επαίνων και μάλιστα από μένα. Είναι γνωστή η δράση του. Η παρακάτω περιγραφή του άρθρου του με προβληματίσει με γέμισε ευθύνες. Αντιγράφω την περιγραφή: «Σκόρπιες κι ασυντόνιστες προσπάθειες, ιδιαιτερείς περισσότερες πρωτοβουλίες και με αντικείμενο τον τουριστικό τομέα, δε συνι-

στούν ασφαλώς στοιχεία μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής πολιτικής...». Αυτό το «σκόρπιες κι ασυντόνιστες προσπάθειες» με βασανίζει και μου θυμίζει την ευθύνη μου όπως και την ευθύνη όλων των αποδήμων Ζαγορίσιων.

Δεν ξέρω πως είναι οργανωμένοι οι Ζαγορίσιοι στα Γιάννινα και ποια είναι η κοινή τους δράση. Ελπίζω να είναι οργανωμένοι γύρω από έναν κεντρικό άξονα, από μια δευτεροβάθμια οργάνωση που να συντονίζει τη δράση τους. Αλλά αυτό είναι ένα θέμα που για μας ανήκει στη σφαίρα της ευχής. Εμείς, φευγάτοι λίγο πιο μακριά, ομολογούμε ότι μειονεκτούμε στον τομέα της οργάνωσης, αν και υπήρξαν σοβαρές προσπάθειες εκ μέρους του τωρινού προέδρου της «Ενώσεως Ζαγορίσιων Αθηνών» του κ. Βλαδίκ. Δε θα ανατρέξω στο παρελθόν ούτε θα αναζητήσω ευθύνες από κανένα. Ο ψήφος ανήκει σ' όλους μας και πολύ περισσότεροι στα Διοικητικά Συμβούλια των αδελφωμάτων των αποδήμων του Ζαγορίου, σ' όποια πόλη κι αν βρίσκονται αυτά. Χρειάζεται οπωσδήποτε καλύτερη οργάνωση των Ζαγορίσιων, σ' όποια πόλη της Ελλάδας κι αν βρίσκονται. Τα περισσότερα Ζαγορίσια έχουν αδελφότητα εδώ στην Αθήνα. Πόσοι απ' αυτούς είναι μέλη στην «Ένωση Ζαγορίσιων»; Δυστυχώς δε βλέπω σοβαρή κίνηση! Άσχετα από τη δράση που αναπτύσσει κάθε Δ.Σ. των Αποδήμων του κάθε χωριού, που όποια και νάναι είναι αξιέστανη, πρέπει να υπάρχει ένας συντονισμός των προσπαθειών αυτών. Τα ρυθμίζονται να ποταμίζονται κι εκείνα τον ποταμό. Όποια κι αν είναι τα ρυθμίζονται, ρυθμίζονται είναι, ανώνυμα. Το ποταμάκι και μικρό ακόμα έχει ένα όνομα. Κι εμείς είμαστε χαμένοι μες

τον ωκεανό που λέγεται Αθήνα. Χρειάζεται λοιπόν να βγούμε από το τέλμα της αφάνειας. «Οι καιροί ου μενετοί». Και για να βγούμε από το τέλμα χρειάζεται συστηματική και δραστήρια οργάνωση, τώρα. **Οργάνωση σε κάθε πόλη της πατρίδας μας, ακόμη και του εξωτερικού, χωριστά σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, μ' ένα κεντρικό όργανο στα Γιάννινα. Κι αυτό γιατί τα Γιάννινα είναι πλησιέστερα στην πατρίδα μας, το Ζαγόρι κι ακούει ευκρινέστερα τους γτύπους της καρδιάς του**, όσο ακούονται ακόμα. Πρέπει να υπάρχει συντονισμός όλων των προσπαθειών μας με κοινό στόχο την ανάπτυξη του Ζαγορίου. Όλοι οι Ζαγορίσιοι ενωμένοι και οργανωμένοι μπορούμε να αποτελέσουμε ένα ισχυρό «μοχλό πίεσης» προς κάθε κατεύθυνση. Πολλά μπορούμε ν' απαιτήσουμε, γιατί μας ανήκουν. Τότε μπορούμε να κάνουμε μια «ζαγορίσια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή πολιτική» και θα έχουμε τη δύναμη να την επιβάλλουμε όπου πρέπει. Μπορεί να γίνει αυτή η οργάνωση και πολλά να αποδώσει. Κάτι ήξεραν και οι πρόγονοί μας που έλεγαν: «η ισχύς εν τη ενώσει». Οι Ζαγορίσιοι, ορεινός λαός, με τη φυσική εξυπνάδα που τους χαρακτηρίζει, αλλά και την ομολογούμενη μόρφωση. Θα ενώσουν τις δυνάμεις τους και θα προσφέρουν και την τελευταία ικμάδα τους, όταν πειστούν ότι ο σκοπός θα είναι ΕΝΑΣ και μόνο ΕΝΑΣ, χωρίς ξεσπαρατάκια. **Το ζωντάναμα του Ζαγοριού.** Οι αποσπασματικές προσπάθειες καλές, αλλά δεν παρουσιάζουν ένα ενιαίο όμορφο σύνολο. Ο τουρίστας θα ξεκινάει για το Ζαγόρι και όχι για ένα συγκεκριμένο χωριό, που όσα και να προσφέρει, ο τουρίστας θα πληξεί. Περιορισμένους ο χώρος του χωριού,

περιορισμένα και τα διαφέροντα. Εάν όμως υπήρχε καλή και εύκολη οδική σύνδεση προς και μέσα στο Ζαγόρι, εάν υπήρχε «ανθρώπινη» τηλεφωνική σύνδεση μεταξύ των κοινοτήτων, προβολή ολόκληρου του Ζαγοριού και όχι ενός δύο χωριών, τότε και οι ιδιώτες, ευτυχώς που υπήρξαν κι αυτοί σ' ορισμένα χωριά, θα είχαν ευκολότερο έργο και οι υπηρεσίες τους περισσότερο ποιτικές. Θα μπορούσε ο τουρίστας που παραθερίζει στο Πάπιγκο ή σ' οποιοδήποτε άλλο χωριό που διαθέτει ξενοδοχεία, να βρει στο Ζαγόρι πολλά ενδιαφέροντα, όπως το πράσινο του Ανατολικού Ζαγοριού, τις ριμωτικές ομορφιές του Κεντροδυτικού Ζαγοριού, τα μοναστήρια των Κήπων και του Ελαφοτόπου και τόσα άλλα που είναι άγνωστα και σε μας ακόμα. Έτσι αντί να κρατήσουμε τον τουρίστα μια-δυο μέρες, να τον κρατήσουμε είκοσι.

Χρειάζεται λοιπόν συντονισμός και γι' αυτό το λόγο. Συντονισμός λοιπόν κι όχι «σκόρπιες προσπάθειες». Όλοι οι απόδημοι Ζαγορίσιοι των Αθηνών ας πλαισιώσουμε την Ένωση μας. Ας της δώσουμε δύναμη ν' αγωνιστεί. Δύναμη είμαστε εμείς, ο καθένας Ζαγορίσιος. Πρώτα την ευθύνη την έχουν τα Δ. Συμβούλια και κατόπιν όλοι μας. Ελάτε να «σκούζουμε» όλοι αντάμα, όπως πολύ σωστά γράφει κι ο Βασίλης Τζιόβας. Πέντε χρόνια είμαι πρόεδρος στην ΕΝΩΣΗ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ και δε γνωρίζω άλλους δυο συναδέλφους μου άλλων χωριών. Το τηλεφώνω της ΕΝΩΣΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ είναι 5246.809 και το δικό μου 5902.577.

Ας ενώσουμε τώρα πριν μοιρασθεί και φραχθεί όλη η λίττα (το πακέτο ήθελα να γράψω).

Αριστόβουλος Χρόνης

ΓΚΡΙΝΙΕΣ

το εκκλησάκι της Παναγίας στη θέση Σελιό, αφού βούλωσαν και τα νερά καβαλώνοντας το δρόμο χωνεύουν στη χωριά όπου βρίσκεται η εκκλησούλα, με συνέπεια να σημειωθεί καθίζηση του εδάφους και να υποστεί ρωγμές το κτίσμα.

Δ.-Το πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου είχαμε κακοκαιρία στο Ζαγόρι. Χιόνι, νερόχιονο, χαλάζι κι αρκετή βροχή. Το κρύο αρκετά τσουχτερό. Δεν τα βάζουμε με το καιρό, αλλά με την τύχη μας. Τα ξυλόκαρπα δέντρα ήταν στολισμένα με λουλούδια. Το βλέμμα χάνονταν κι ανακατεύονταν στα ανθισμένα κλαδιά. Τα αρώματα απ' τ' ανθισμένα δέντρα, ιδίως κορομυλιές κι αμυγδαλιές, ανακατεμένα απ' τ' ανοιξιάτικο αεράκι, βομβάρδιζαν τις μύτες μας και γυριζόμας κύκλο για ν' ανακαλύψουμε τις πηγές της ευωδίας. Ήρθε κακοκαιρία. Για διαστήματα το χιόνι έπεφτε ήσυχο και πυκνό, κολλούσε στα τρυφερά κλαδιά, που απ' το βάρος έσπαγαν. Και δεν έφτανε αυτό, αλλά γύριζε ο καιρός χαλάζι κι ολόκληρωνε την καταστροφή. Με την τύχη μας τα βάζουμε.

Ε.-Τούτες οι γραμμές γράφονται Απρίλιο. Έρχεται Πασχαλιά. Περιμένουμε κόσμο στα χωριά, δικούς μας ξενιτεμένους. Έτσι τονολόγησαν μας υποσχέθηκαν. Καλώς νάρθουν, ν' ανοίξουν σπίτια, ν' ανοίξει η εκκλησιά, να γεμί-

σει το καφενείο. Και τι θα γίνει τελικά; Θα ξαναχρυσίσουν ατέμενους συζητήσεις για την καθαριότητα του χωριού, για την ύδρευση, για τα καλντεριμάρια, για πολιτιστικές εκδηλώσεις, για το πανηγύρι κι ένα σωρό άλλα θέματα. Θα παρθούν αποφάσεις, οι οποίες όμως θα μείνουν στο βιβλίο πρακτικών του οποιουδήποτε Δ.Σ. Οι αποφάσεις χρειάζονται ανθρώπους για να τις υλοποιήσουν και δυστυχώς δεν υπάρχουν. Στα στενά πλαίσια του καλοκαιριού δεν γίνεται τίποτε. Πρέπει να το χωνέψουμε ότι τα περισσότερα χωριά μας έχουν ανεβαμένο μέσο όρο ηλικίας, χωρίς που ορισμένα ερημώσαν. Ακούω να λένε ότι οι νέοι δεν ενδιαφέρονται, δεν οργανώνονται, δεν προσφέρουν. Αγωνούμε όμως ότι οι περισσότεροι νέοι μας είναι γήριες δουλιές και ψάχνονται. Εξάλλου δεν έχουν κίνητρα, δεν έχουν πείρα, δεν γνωρίζουν την παράδοση. Κάποτε οι κάτοικοι των χωριών μας πρόσφεραν προσωπική εργασία, τώρα απόμεινε ο πατριωτισμός. Είμαι απαισιόδοξος κι απογοητευμένος. Βλέπω μόνο να τραβεί το μερίδιό και η εγγολαβία. Εν τη παλάμη και ούτω βοήσομαι.

ΣΤ.-Είναι γεγονός ότι ην Μεγάλη Εβδομάδα υπάρχει μεγαλύτερη προσέλευση πιστών στις εκκλησιές κι αυτό ισχύει και για τα χωριά μας. Ελα όμως που μερικά χωριά δεν έχουν παπά και

μερικά τον μοιράζονται με άλλο. Η έλλειψη παπά στο χωριό είναι ανασταλτικός παράγοντας για τους κατοίκους και για τους ξενιτεμένους μας. Όλοι ρωτούν αν «θάρουμε εκκλησιό». Το Μεγαλοβδόμαδο πέρα απ' τον στενό θρησκευτικό χαρακτήρα απλώνεται και σε κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα. Λάζαρος, βάγια, αγιά, στάρι για μνημόσυνο, λουλούδια για τον επιτάφιο, κόκκινα αυγά. Γενική καθαριότητα του σπιτιού, κατόικι, αγνή, μαγειρίτσα. Ευχές, χαρές, επισκέψεις, γλέντια. Σήμερα στα έρημα χωριά δεν γίνεται τίποτα απ' όλα αυτά. Όλες οι μέρες ίδιες. Οι χωριανοί μπορεί να με μη ανταμώσουν, εξόν κι υπάρχει ονομαστική γιορτή. Η έλλειψη παπά είναι στοιχείο που συντελεί στην παραπέρα ερημότητα των χωριών. Δεν ζητάμε πολλά, παρά μόνο να επιτρέψει το κράτος την χειροτονία παπάδων τελειοφοίτων Γυμνασίου. Δεν χρειάζεται να ξέρουν κι πολλά γράμματα. Απ' τους κατοίκους των χωριών έλειψε ο αγιασμός στο σπίτι, η αγρυπνία, η εσπερινός, η παρακλητική, το ύψωμα, το τρισάγιο, η αρτοκλασία, το ερχέλαιο και πολλά άλλα. Κι ακόμα η εξομολόγηση και η μεταλαβία. Την πίστη και το θρησκευτικό συναίσθημα των Ζαγορίσιων δεν μπορεί κανείς να τα αμφισβητήσει και να τα αγνοήσει.

Οι αριθμοί δεν έχουν νόημα, ούτε οι επιστάξεις της εκκλησιαστικής επιτροπής. Το έργο πρόβατο το τρώει ο λύκος.

Απόστολος Ντινάλης

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ (Αντί Μνημοσύνου)

Μνήμες πολλές και καταχωνιασμένα αναθήματα αναδύονται σήμερα απ' τα βάθη της ψυχής μας, στη γιορτή της Μάνας. Γιορτάζει σήμερα η Μάνα η μάνα που είναι η πηγή της ζωής, η ζωή μας η ίδια. Απ' αυτή ξεκινάει η ζωή, αυτή την υψώνει, τη διακινεί κι αυτή τη διακινεί. Αέναη τροφός η μάνα τη μα τρέφει το παιδί με το αίμα της, την άλλη με το γάλα και την τρίτη με την αρετή. Απέραντη η αγάπη της αστειρεύει κι ανείπωτη αναβλύζει μεσ' απ' την καρδιά της. Είναι η αγάπη που δεν έχει σύνορα, που δεν έχει μέτρο, είναι η βρυσσόμενη που δεν στερεύει ποτέ, είναι το ίδιο το πύρισμα της καρδιάς της, είναι η αγάπη της αγάτης, μια προσφορά που δεν ζητάει αντιμισθία, φως που δεν σβήνει, ζωή που δεν τελειώνει. Λαμπάδα αναμμένη η καρδιά της μάνας σφυρηλατεί και φωτίζει τους δύσβατους δρόμους της ζωής. Φροντίδες αμέτρητες, κόποι,

στερήσεις, δάκρυα πολλά, λιγοστές οι χαρές και περισσίες οι πίκρες, νύχτες ασημέριες και άγρυπνες νύχτες ζωής της Μάνας, έτσι όπως τις ζήσαμε τότε, όπως τις θυμόμαστε τα χρόνια εκείνα τα παλιά.

Χωρίς περγαμηνές ψυχολογίας και παιδαγωγικής, αγράμματες οι πιο πολλές με γνώμονα μοναδικό το μητρικό τους φίλτρο και την οικγενική τους παράδοση, υπόδειγμα οι ίδιες ευπρέπειες, ήθους και αρετής, σκληρά δοκιμαζόμενες στο βουνό και στον κάμπο, γαλούχησαν κι ανάστησαν σωστά τα παιδιά τους, άξιες στοργικές μανάδες, απαράμιλλες νοικοκυρές, πιστές και αφοσιωμένες συντρόφισσες στις ανδροκρατούμενες τότε μικρές κοινωνίες των χωριών μας, συμβιώντες κατά τρόπο αρμονικό σε πολυμελείς οικογένειες με τον κυρ-αφέντη και την κυρα-μάνα και όχι μόνο, πέρασαν ολόκληρη τη ζωή τους και στάθηκαν κολώνες

κι αντιστύλια των σπιτιών τους, αρχόντισες στο νο και στην καρδιά.

Γέμιζαν σ' αλήθεια και στόλιζαν με την παρουσία τους τα σπίτια, όσο φτωχά κι αν ήταν κι ομόρφαιναν και γλύκαιναν τις πίκρες της καθημερινότητας και του μόχθου, σαν νανούριζαν το σπλάχνο τους στη σαμανίσια ανιστορόντα βασιλίσσες και ρίγισες παραμυθιών. «Κοιμήσου και παρήγγειλα στην Πόλη τα προικιά σου, στη Βενετία τα ρούχα σου και τα χρυσαφικά σου». Κι όταν τα ξεπροβόδιζαν για τα πικρά τα ξένα, σταυρώνανε τη στράτα τους κι άσβεστο για μέρες πολλές έκαιγε το καντήλι στο εικονοστάσι του σπιτιού τους. «Τριανταφυλλένια να είναι η στράτα σου, κρινοσπαρμένοι οι δρόμοι, για χάρη σου ν' ανθοβολούν και τα λιθάρια ακόμη», θα πει ο ποιητής φανερόντως έτσι το πιστεύω, τις σκέψεις και τα ονείρατα της Μάνας, κι η λαϊκή μούσα θα προσθέσει: «τι

να σου στείλω ξένη μου, τι να σου στείλω γιε μου, να στείλω μήλο σπέται, κудόνη μαργαριτάει». Κι αν βάσκανη μοίρα τόφερνε νάρθει το ξόδι του παιδιού της πριν απ' το δικό της, τότε θρήνος πολύς μοιρολόι και κοπετός, μαύριζαν και σφράγιζαν μια για πάντα την ψυχή και το σπιτικό της. Σαν το φτωχό μαραμένο λουλούδι έσβηνε οριστικά το χαμόγελο στα χείλη της χαροκαμένης Μάνας.

Γιορτάζει λοιπόν σήμερα η Μάνα. Χιλιάδες παιδικές ψυχές χαιρετίζουν τη μέρα αυτή. Ένα λουλούδι, ένα φιλι θα είναι μια ελάχιστη προσφορά σ' εκείνη που αφειδώλευτα πρόσφερε τα πάντα σ' αυτά. Εμείς προσβίτες τώρα, τι άλλο θα μπορούσαμε τάχα να προσφέρουμε σ' όλες εκείνες τις μάνες, που χρόνια τώρα έφυγαν από κοντά μας, παρά μονάχα τα λίγα αυτά λόγια σαν ένα ταπεινό φτωχό κεράκι στην αιωνία μνήμη τους.

Βλάσης Οικονόμου

Λησμονημένες σελίδες

Οι βλάχοι

βρείτε σκαλισμένο:

«Οι ουρανοί μα κινηθούν κι ο λύκος μοιάζει αδέρφι».

Το στήθος σου, άνοιξε βουνό, να μας γλυτώσεις.

Ζουν κάμποσες χιλιάδες απ' αυτούς στον Ηπειρωτικό χώρο. Σαρακατσάνοι ή καραγκούνηδες, αδιάφορο έχουν χτυπητές διαφορές λαογραφικού μονάχα ενδιαφέροντος. Βλάχους τους θέλει το δημοτικό τραγούδι, βλάχους τους λείει και ο λαός μας. Μηδέποτε ρουμανίσαντες, με βοστρύχους, μέτωπο, μύτη που έχουν συχνά τη γραμμή αγγλικών κλασικών αντίληψης. Η τριπλοκλειδομένη κάστα τους, προφύλαξε από επιμειξίες αλλοφύτων. Η ζωή τους τα ίδια κινάει: ανώνυμο σπειρί στις αγρόταγες μυλόπετρες.

Εκείνο το απόγευμα του Σαββάτου, έκανα κάτι που στους δικούς μου φάνηκε τρελλό. Ήταν μια πράξη που μ' έφερε στο κέντρο αφάνταστης θεομηνίας. Στάθηκαν σαν κουνέλι η μνημυγκας, ή κάτι το πολύ, πολύ αδύνατο. Τέτοια κοσμογαλασία στην πατρίδα μας μονάχα στα ψηλά βουνά και στα πελάγη μπορεί να σου τύχει. Εκεί η δύναμη της φύσεως φανερώθηκε τις αληθινές της διαστάσεις. Ήμιον, λοιπόν, ολομόναχος, κουνουριασμένος καταμερσις του δρόμου και καρτερήσοντας τον κερυνό. Ήταν στη χούνη του Αι-Θανάσι Δορβάς.

Ήρθε ένα μυλάκι, μια γυναικία, ένας άντρας. Λίγο και θα με πατούσαν. Στο μυλάκι δεμένα δυο μικρά ήρεμα και σάτσιν νερά.

—Για το Θεό, μίλησα, γιατί δε μείνανε στο χωριό;

—Όπου να σταθούν με το ίδιο κάψει. Ο λόγος του βλάχου βγήκε άχρωμος. Ύστερα διαβήκαν δανειζοντάς μου κουρδύγιο.

Αγώνας με την φύση: χιόνι, νεροποντή, αρρώστεια, λύκος. Αιώνες χα-

ροπαλεύουν σεμινώντας στις ίδιες στρατές —απ' το Ιόνιο ως την Πίνδο— το σταυρό της ανάγκης (ψωμί, ποδμή, γιατρός, τσιγάρο, δικαστήριο: τα καθάρια τους). Ότι τρομοκρατεί τον αστό (με το ένστικτο του ντρεσαρμένου, εκπυλισμένο από το κεραυλό και την ασφάλτο), γι' αυτούς φυσικό και αναπότρεπτο. Δίνονται αδιάφοροι στη μάχη με τα στοιχεία κουλτουριασμένου, από μικροί, στη μαύρη κάστα τους. Την υψώνουν γυναικεία σιωπηλές. Είναι να θαυμάζεις τα χέρια τους πως παίζουν στον αργαλιό: ίδιο ζευγάρι πουλιών που συχνά τ' ασημίζει κάποιο τατουάζ σε σχήμα σταυρού ή άσπρου φυλαχτού από βασανιστή. Υψαίνουν κι άλλα πολλά. Εκείνα με σχέδιο και χρώμα που προσδίδουν ευαισθησία και ήρεμη καρδιά. Ηβλάχα δε μαλώνει, δεν αντιλογίζεται, σβήνει τον εαυτόν της, τις επιθυμίες της αφήνει τον άντρα να εκφράσει θυμό και έρωτα. Ο λόγος της φτωχός, τροπιάς, πονετικός, Κορμί μουλωμένο σε βαρειά, υφαντά ρούχα —ωσαν τα άδυστα Αιγυπτιακά ναού— σπάνια δείχνεται και σε γιατρό. Κορώνα η γράμματα, όταν αμμορράνει. Πεινάει αδόρυβα στο κонаί, στη στράτα, στο λόγιο. Μονάχα στο θάνατο αφηνιάζει. Μη χαμογέλασεις σαν ακούσεις τους ρεκαμπίτες της, «κι βάθων». Να ντραπείς για το δικό μας συγκρατημένο τρεπολάσιμα μπροστά στο νεκρό. Εκείνες αδαήμενες από πλαστά ενδεκτικά κοινωνικά ύψος, αφήνουν ασυνκράτητα στη θύελλα του πάθους, για μια και μόνη φορά. Προσωπογραφίες του Μπουτιτσέλι οι παρόντες, φυλλοροούνε άμα παντρευτούν, αγιάζουν στα γεράματα. Μη ψάξεις για γυναικοκρατία στην κάστα των βλάχων η χήρα ακουμπάει με τα παιδιά της σε πατέρα, θείο, αδέρφια γίνεται τότε πιο αδόρυβη

από το πέσιμο ενός φύλλου. Ξερνέται. Τ' αγόρια τους χειροβείμ όταν είναι στη φύση τους, τελώνια όταν μεγαλώνοντας αγκιστρωθούν στον πατέρα. Ο άντρας είν' άλλο. Μονόχωτος, καυχησιάρης, κουρασμένος. Συχνά πληρώνει με χρόνια στα κάτεγα το απύ βρασμό της καρδιά του. Πληρώνει την παράδοση ακαρίβη. Ότι οι πρόγονοί του θεωρούσαν «σφαονάρι βίβρο» ανδροκίης στάσεως και το σεγκοντάριζε η εποχή του Νταβέλη, το λατρεύει μυστικά, ηρωποιεί τη βία. Και πονηρίζει: να πεις όσο πάει. Είναι το μόνο όπλο του σαν αντιμάχεται με καλαμαράδες. Στην ερημία του λόγγου πολεμά το πηξάρι. Ατέλειωτες ώρες αγίας και μονιγματίας. Η έκφραση πιέζει από μέσα, τον καίει, θέλει να χυθεί σαν το γάλα ανάμεχτης προβατίνας. Έρχεται βοηθός η ευκαμψία των δαχτύλων, κληρονομημένη από γενεές γενών. Η μπροστινή άκρη στη λαβή της κλίτσας παρασταίνει πρόσωπο, δράκο, κόμπημη ή άλλη άκρη τέλεια σφουρίτση. Ύστερα, μια μια σφραγίδα για τα πρόσωπα με σταυρούς, τετράγωνα, πυραμίδες. Ύστερα πάλι μια κλίτσα ή ένα κουτάλι. Σκέφτομαι, πως αν αυτά τα δάχτυλα διδαχτούν κάποτε, τι ανεκτίμητος θησαυρός λαϊκούτητας ξυλοκλιτικής θα δώσουν! Πάνε χρόνια τώρα που αρκετοί παρουν απόφαση ν' απαγγάσουν σε χωριά: φυσικά εκεί που οι χωριάνοι δεν τους διαγνώσαν να νάναι λεπτοί. Ράγισε η κάστα τους συμπεριριάζοντας με τους ντόπιους. Είδαν οι άνθρωποι πως με το πηγαίνε-ελα, δε γίνονταν προκοπή τρώων από τις σάρες τους. Φτωχονοικοκυρεψαν. Στέλνονταν τα παιδιά στο σχολείο, τα κορίτσια τους γδύνονταν τα υφαντά και φοράνε τοίτια. Μπήκαν στο χορό μιας άλλης ζωής. Ο Κένι με τον Αβελ, φίλωσε μέσα τους: όργωναν και σαλαγούντο. Το φράγμα έπαυσε φέροντας το τέλος μιας πανάρχαιας στάσης. Η Αγγελική Χατζημυλάη πρόκανε και τους μελέτησε: σε λίγες δεκαετίες μόνο στο βιβλίο της θα υπάρχουν.

Φριζός Τζιόβας

ΠΑΣΧΑ ΜΕ ΣΤΟΥΚΑΣ

† Πέτρου Αποστολίδη

γυρίζει και καταβρέχει τα χαρτιά, το στερεώνει και κατεβαίνει.

Πάνω μας, καθώς βγήκα στην πόρτα, ακουγόταν ο βόμβος των στούκας που γυρίζουν στον αέρα. Κάποιος φαντάρος λέει: «Να πάμε πιο πέρα, είναι τ' αυτοκίνητα κοντά μας κάτω από τα δέντρα».

«Μη, βάζω μια φωνή, μην κινήστε, θα μας δουν και θα μας θερίσουν». «Μην κουνηθούμε, λέει κι ένας άρρωστος που είχε έρθει από το μέτωπο. Κι εμείς, εκεί πάνω, με τ' αεροπλάνα μέναμε ακίνητοι».

Τ' αεροπλάνα πέρασαν, ακούγονταν πολύ μακριά, σηκώνομαι και τραβώ για το καταφύγιο της Στρατιωτικής Διοίκησης, λίγο πέρα από τον κήπο του Κουραμπά. Κατέβαινα τη σκάλα κι βλέπω να 'ρχεται τρεχάτος ο βοηθός μου, ανθυπίατρος Μωράκης. Ερχόταν από την Ακαδημία, που είχε πάει για τη μισθοδοσία του. Τον περιμένω στη σκάλα. Λαχυνιασμένος και κατάχλωμος.

— Καταστροφή, βόμβα στην Ακαδημία, νεκρός ο Μαρκάκης, πάει κι ο Κοντιάδης, κάμποσοι γιατροί, νοσοκόμοι, άρρωστοι κι όλες οι αδελφές.

— Θα 'χουν ανάγκη από γιατρούς, πάμε κι εμείς.

— Εγώ δεν μπορώ να πάρω τα πόδια μου, λέει και, καθώς τον ξανακοιτάζω, ήταν σωστό ράκος από το σοκ της έκρηξης.

— Τότε, έμπα στο καταφύγιο κι εγώ πάω.

Βρίσκω στο γραφείο του αρχίατρο Κώστα Αγναντή να συζητάει με κάποιους.

— Καλά που ήρθες, πήγαινε, σε παρακαλώ, να επιβλέψεις να γίνει κάποια τακτοποίηση. Έχω αναθέσει σ' ένα λοχία, αλλά τα 'χει σαστίσει κι αυτός.

Τρέχω στο σημείο που 'χε πέσει η βόμβα. Στο διάδρομο, έτρεχαν νερά, από την έκρηξη είχαν σπάσει σωλήνες κι οι νοσοκόμοι τους κουτσοδιόρθωναν.

Η βόμβα είχε σκάσει ακριβώς στο κατώφλι της πόρτας του ενός από τα δύο χειρουργεία, αφού τρύπησε στέγη, ταβάνια και πατώματα τοιμεντένια.

Είχαν εγχείρηση εκείνη τη στιγμή, σκοτώθηκαν γιατροί, νοσοκόμοι και όσοι βρίσκονταν στο χειρουργικό θάλαμο, εκτός από τον εγχειριζόμενο. Αναποδογύρισε το χειρουργικό κρεβάτι — δεν είχε ακόμα αρχίσει η εγχείρηση—

κι αυτός βρέθηκε λιπόθυμος ύστερα ανάμεσα σε νεκρούς, χωρίς γατάσουνά.

Το μεγάλο χολ ανάμεσα στα δύο χειρουργεία ήταν γεμάτο νοσοκόμους και αρρώστους, όλες οι αδελφές του Νοσοκομείου τακτοποιούσαν γάζες και επιδέσμους για τους κλιβάνους των χειρουργείων. Η βόμβα τις κομματιάσε.

Μόνο ένας γλίτωσε απ' όσους βρέθηκαν στο χολ αυτό, ο γιατρός —στρατιώτης τότε— Κολιταΐδης. Κατάκοπος από τη νύστα που δούλευε, ξάπλωσε και κοιμόταν πίσω από τ' αραδιασμένα στο χολ καλαθόπλεκτα κιβώτια χειρουργικών εργαλείων, που προορίζονταν για το μέτωπο. Τον βρήκα από την κήπο του Κουραμπά. Κατέβαινα τη σκάλα κι βλέπω να 'ρχεται τρεχάτος ο βοηθός μου, ανθυπίατρος Μωράκης. Ερχόταν από την Ακαδημία, που είχε πάει για τη μισθοδοσία του. Τον περιμένω στη σκάλα. Λαχυνιασμένος και κατάχλωμος.

— Καταστροφή, βόμβα στην Ακαδημία, νεκρός ο Μαρκάκης, πάει κι ο Κοντιάδης, κάμποσοι γιατροί, νοσοκόμοι, άρρωστοι κι όλες οι αδελφές.

— Θα 'χουν ανάγκη από γιατρούς, πάμε κι εμείς.

— Εγώ δεν μπορώ να πάρω τα πόδια μου, λέει και, καθώς τον ξανακοιτάζω, ήταν σωστό ράκος από το σοκ της έκρηξης.

— Τότε, έμπα στο καταφύγιο κι εγώ πάω.

Βρίσκω στο γραφείο του αρχίατρο Κώστα Αγναντή να συζητάει με κάποιους.

— Καλά που ήρθες, πήγαινε, σε παρακαλώ, να επιβλέψεις να γίνει κάποια τακτοποίηση. Έχω αναθέσει σ' ένα λοχία, αλλά τα 'χει σαστίσει κι αυτός.

Τρέχω στο σημείο που 'χε πέσει η βόμβα. Στο διάδρομο, έτρεχαν νερά, από την έκρηξη είχαν σπάσει σωλήνες κι οι νοσοκόμοι τους κουτσοδιόρθωναν.

Η βόμβα είχε σκάσει ακριβώς στο κατώφλι της πόρτας του ενός από τα δύο χειρουργεία, αφού τρύπησε στέγη, ταβάνια και πατώματα τοιμεντένια.

Είχαν εγχείρηση εκείνη τη στιγμή, σκοτώθηκαν γιατροί, νοσοκόμοι και όσοι βρίσκονταν στο χειρουργικό θάλαμο, εκτός από τον εγχειριζόμενο. Αναποδογύρισε το χειρουργικό κρεβάτι — δεν είχε ακόμα αρχίσει η εγχείρηση—

νοηθείς και να πάρεις διαταγές. Διαδίδονταν ότι υπογράφηκε ανακωχή.

Σ' αυτό το κλίμα μέσα, όσοι από τους αρρώστους μπορούσαν να βαδίσουν έφυγαν από το Νοσοκομείο. Οι γιατροί και οι νοσοκόμοι; Άιντε να τους βρεις, οι χειρουργημένοι κι οι κατάκοιτοι μεταφέρθηκαν στ' άλλο Νοσοκομείο και η Ακαδημία ρήμαξε. Οι δικοί μου δερματολογικοί, σαν περιπατητικοί άρρωστοι, εξαφανίστηκαν. Κυριαρχούσε το πνεύμα της φυγής.

Μεσημεριανό συσσίτιο —και καθώς ήταν Πάσχα, υποτίθεται ότι έπρεπε να είναι αρνί της σούβλας— ούτε δόθηκε, αλλά και ποιός σκέφτηκε ή είχε διάθεση για φαγητό. Το βράδυ φιλοξένησα στο άδειο μου σπίτι τον ανθυπίατρο Μωράκη και φάγαμε την κουραμάνα μας με χαλβά —είχα ένα δοχείο έτοιμο να το στείλω στο χωριό, φάγαμε απ' αυτό και κοιμηθήκαμε. Το πρωί αυτός έφυγε για την Αθήνα κι ούτε ξανασυναντηθήκαμε από τότε.

Την άλλη μέρα, οι δρόμοι γεμάτοι φαντάρους να φεύγουν προς όλες τις κατευθύνσεις και πολίτες, ομάδες ομάδες, να σχολιάζουν την κατάσταση.

Ανοίγοντας την εξώπορτα εκείνο το πρωί, αντικρίζω το Γιάννη το Σαρέα έτοιμο να χτυπήσει το κουδούνι, τον είχαν στείλει οι δικοί μου από το χωριό να μάθουν αν γλίτωσα από τη βόμβα, αγωνιούσαν —κινοκαμένος ήρθε με κίνδυνο της ζωής του στα Γιάννενα. Αγκαλιάστηκε με αγάπη, αυτός έκλαιγε — η άδοξη ψυχή των απλών ανθρώπων...

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ Ι.Α.Ε.Ζ.

Τελευταία η Βιβλιοθήκη της Ι.Α.Ε.Ζ. εμπλουτίστηκε με μία σειρά από επιστημονικά βιβλία ιστορικού και λαογραφικού κυρίως περιεχομένου, προερχόμενα από δωρεά του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων συνολικού αριθμού 24- αντίτυπα.

Πρόκειται για εκδόσεις του ίδιου του Πανεπιστημίου, διδακτορικές διατριβές και άλλες επιστημονικές εργασίες, οι περισσότερες των οποίων είναι πνευματικό καρπού των συμπατριωτών μας Πανεπιστημιακών καθηγητών Ελευθερίας Νικολαΐδου και Γιώργου Παπαγεωργίου και επ' ευκαιρία τους απευθύνουμε έκκληση, να στείλουν στην Εταιρεία μας, όσα από τα βιβλία τους δεν έχουμε.

Στόχος μας είναι να αποκτήσει η Ι.Α.Ε.Ζ. μια συγκεντρωμένη βιβλιοθήκη με έργα κυρίως Ζαγορίσιων συγγραφέων ώστε ο κάθε μελλοντικός ερευνητής να έχει στη διάθεσή του πλήρη τα στοιχεία για το Ζαγόρι. Ακόμα σημειώνουμε ιδιαίτερα τη μεγάλη συμβολή της συμπατριωτισσάς μας Βάσως Κατσάδης, Προϊσταμένης του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου μας, για την υλοποίηση της εν λόγω δωρεάς.

Η Εταιρεία μας αισθάνεται την υποχρέωση να εκφράσει από τις στήλες του περιοδικού της «Το ΖΑΓΟΡΙ μας», τις θερμές της ευχαριστίες σ' όσους συνέβαλαν, στον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης μας ενισχύοντας έτσι το έργο μας, που συνίσταται στη διατήρηση της πλούσιας πνευματικής κληρονομιάς του τόπου μας.

Από την Ι.Α.Ε.Ζ.

Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΠΟΤΣΕΛΙΟΥ ΤΟ 1899 ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟ 1983

Παρουσίαση ΒΥΡΩΝΑ ΒΑΡΖΩΚΑ

Πρακτικά της υπέρ ανεγέρσεως της Εκκλησίας Επιτροπής

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ανοίγουμε τώρα τις δυο πρώτες σελίδες του δεύτερου βιβλίου Ταμείου, που κρατούσε ο ταμίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Παναγιώτης Σαχμαλιάς. Το περιεχόμενό του αναφέρεται στην εκλογή των μελών της «Επιτροπής προς ανέγερση της Εκκλησίας», στους όρους με τους οποίους η Επιτροπή θα εκτελούσε το έργο της και στις πρώτες ενέργειες που αυτή έκανε.

Είναι πραγματικά εντυπωσιακό το σύστημα με το οποίο ενεργούσαν και εκτελούσαν τους λογαριασμούς. Επίσης πληροφορούμαστε για την κατάσταση του εδάφους της εκκλησίας. Όσο για το άλλο μέρος του βιβλίου, όπως έχουμε πει, περιέχει τους επί μέρους λογαριασμούς και το γενικό απολογισμό —που είναι ήδη γνωστος από το πρώτο βιβλίο— που θεωρούμε περιττό να παραθέσουμε.

Να τι γράφει ο ταμίας:

Εκλογικόν της Κοινότητος «Πενταμελούς Επιτροπής προς ανέγερση της Εκκλησίας»

Σήμερον τη εικοστή πέμπτη Ιουνίου εναεστώτος έτους ημέρα Τρίτη και ώρα δευτέρα προ μεσημβρίας συνελθόντες οι αποτελούντες την Κοινότητα Σωποτσελίου του Ζαγορίου απεφασίσανται τα εξής.

Επειδή η Κοινότης ημών προς ανέγερση του πυρποληθέντος Ναού προέβη τη ογδή Φεβρουαρίου εναεστώτος έτους εις εκλογήν τριμελούς επιτροπής προς συλλογήν συνδρομών παρά των απανταχού Σωποτσελιτών και παντός ευσεβούς Χριστιανού επί τω ρητώ κατά το επί τούτο εκλογικόν όρω ίνα η ειρημένη Επιτροπή μη έχη το δικαίωμα δαπάνης ή κατασκευής πλην της συλλογής συνδρομών, αφιεμένον παντός επί τούτοις δικαιώματος εις την ψήφον και απόφασιν της κοινότητος, δια ταύτα συνελθούσα η Κοινότης εν εκτάκτω συνεδριάσει προέβη εις εκλογήν «Πενταμελούς Επιτροπής προς ανέγερση της Εκκλησίας» υπό τους εξής όρους.

Πρώτον. Οιαδήποτε εργασίαν όσον αφορά την οικοδομήν της Εκκλησίας, την αγορά υλικού, την συμφωνίαν τεχνιτών, κτιστών, ξυλουργών και βαρέων θα υποβάλη η ειρημένη Επιτροπή εις μειοδοσίαν επί ωρισμένων δειγμάτων ποιότητος και ικανότητος, προτιμώσας πάντοτε το συμφέρον επί του υλικού και την επιδεξιότητα των τεχνιτών ώστε η εργασία να γίνγηται κατά τι ενόν άμειπτος.

Δεύτερον. Ο εκλεχθείς Ταμίας θα πληρώνη δυνάμει ενταλμάτων των λοιπών τεσσάρων μελών, υποχρεούμενος μετά το πέρας της εργασίας να δώση ακριβή λόγον των διαχειρισθησόμενων υπ' αυτού χρημάτων.

Τρίτον. Η ειρημένη επιτροπή υποχρεούται να τηρή δι' ιδίου γραμματέως όθεν ψήφου τακτικά βιβλία δαπάνης και των τοιούτων, φυλάττουσα επιμελώς παν έγγραφον αφορών τα της οικοδομής.

Τέτατον. Δικαιούται να διορίση έμμοσθον αποθηκάριον, παραλήπτην και επιμελητήν του υλικού μέχρις αποπερατώσεως της Εκκλησίας, χορηγούσα αυτόν πάς δια παντός μισθόν όιον αν εγκρίνη.

Πέμπτον. Επειδή μεταξύ της πενταμελούς Επιτροπής ήτις θα καλήται «Επιτροπή προς ανέγερση της Εκκλησίας», εξελέχθησαν και οι κύριοι Ιωάννης Νουτσόπουλος, Αστερινός Κοτρώνης και Παναγιώτης Σαχμαλιάς, οίτινες αποτελούσι την «Προς συλλογήν συνδρομών Επιτροπήν», σημειούται ότι και μετά την νέαν ιδιότητα αυτών δεν θα παύσωσιν αποτελούντες την προς συλλογήν συνδρομών επιτροπή, ενεργούντες ως τοιούτοι μέχρις αποπερατώσεως του Ναού.

Επί τοις ειρημένους όροις εξελέχθησαν «Επίτροποι προς Ανέγερσην του Ναού» οι κύριοι Ιωάννης Νουτσόπουλος, Αστερινός Κοτρώνης, Παναγιώτης Σαχμαλιάς, Ιωάννης Παλαιόπουλος και Μάνθος Δ. Ζέρβας. Ταμίας δε εξ αυτών ο κύριος Ιωάννης Αναγ. Παλαιόπουλος. Διό εγένετο το παρόν εκλογικόν, όπερ υπεγράφη υπό των αποτελούντων την κοινότητα ημών, εσφραγίσθη υπό των Μουχαροδημογερόντων και επικυρωθήσεται υπό της Ιεράς Μητροπόλεως. — Εν Σωποτσελίου.

Η Κοινότης (υπ.)

Θεόδωρος Ιωαννίδης	Αστερινός Κοτρώνης
Ιωάννης Δ. Οικονόμου	Παναγ. Α. Σαχμαλιάς
Ιωάννης Νουτσόπουλος	Κωνσταντίνος Ιωαννουτσου
Χριστόδουλος Δ. Ζέρβας	Κώνστας Α. Βάρδας
Γεώργιος Υ. Καράτα	Διονύσιος Παπαθεοδώρου
Μάνθος Δ. Ζέρβα	Κώνστας Χρ. Παλαιού
Ιωανν. Α. Παλαιόπουλος	Ιωάννης Μ. Παπαχριστοδούλου
Αναστάσιος Χρ. Λαμπριδής	
Πέτρος Ι. Μπένου	
Ξενοφών Ι. Παπαχριστοδούλου	

Επικυρώθη παρά του Σεβασμιωτάτου Αγ. Ιωαννίνων και κατεχωρήθη υπ' αριθ. Πρωτ. 583. Βιβλίον καταχ. αρ. 147 και ημερ. 20 Ιουλ. 1896 εν Ιωαννίνους.

Πράξις Αη: Τη κοινή ψήφω της Κοινότητος «η προς Συλλογήν συνδρομών Επιτροπή» προσεκαλέαστο εξ Ιωαννίνων τον κ. Περικλέα Μελιδρύτον, επισημίονα μηχανικόν, κατά σύστασιν της Α. Σεβασμιότητος, ίνα ελθών ενταύθα γνωμοδοτήσει περί συμπληρώσεως του πυρποληθέντος Ναού ή, καθ' ην περίπτωσιν θεωρηθήσεται επισφαλές το έδαφος ένεκα της σαθρότητος αυτού, εφ' ου ίδρυτο, προβέ εις εκλογήν του καταλληλοτέρου οικοπέδου εκ των ενόντων προς ίδρυσιν νέου Ναού. Και ος ελθών τη 6η Μαΐου ε.ε. ειργάσθη και δια τας δύο περιπτώσεις και συνεβλήθη μετά της κοινότητος να εκπονήση δύο σχέδια εν μεν περί συμπληρώσεως του πυρποληθέντος και έτερον περί ιδρύσεως όλως νέου, συντάσων σύναμα και τον προϋπολογισμόν εκάτερου επ' αμοιβή 12 λη. οθωμ. τα οποία εκπονήσας επισταμένως μετά των προϋπολογισμών αυτών εξαπέστειλε τη Επιτροπεία, καθά εις το υπ' αρ. 1 ιδιόγραφον έγγραφον αυτού λεπτομερώς σημειούνται.

Πράξις Βη: Συνωδία τω πρώτω όρω του εν Σελίδι 1-2 καταχωρημένου Εκλογικού της Κοινότητος η Επιτροπή κηρύξασα μειοδοσίαν αγοράς αορέστου 40.000 οκαθ. καθ' ην μειοδοτούντες ενεφανίσθησαν εγγράφως οι κ.κ. Αιδεσ. Παππά Γεώργιος, ηγουμενεύον εν τη μονή Αγ. Παρασκευής Μονοδενδρίου, ος δια του υπ' αρ. 2 γράμματος αυτού εξήτησε τελευταίαν τιμήν δέκα (10) παρ. κατ' οκάν και οι συντάριοι Ιωάννης Χριστοδούλου ιερείς εν Ζονδίλη και Βασίλειος Χ. Λαμπριδής, οίτινες δια του υπ' αρ. 3 γράμματος του ετέρου αυτού εξήτησαν (6½ εξ και ήμισυν παραδ. κατ' οκάν προς ους και κατεκυρώθη η μειοδοσία, εκδοθέντος του υπ' αρ. 4 συμβολαίου.

Πράξις Γη: Η Επιτροπή εκθείσα εις μειοδοσίαν άμμιον εκ Δοβράς 50.000 οκάδων προσεκαλέαστο τους βουλομένους να μειοδοτήσωσι και τη 28η Ιουλ. ε.ε. ενεφανίσθη η εταιρεία κτιστών Μιχαήλ Παπαδημητρίου εκ Μολίτσης και δια του υπ' αρ. 5 εγγράφου εξήτησαν τρεις (3) παρ. κατ' οκάν. Επί της τιμής ταύτης εμειοδότησεν ο κ. Μιχαήλ Θεόπιστος και προσηνήχθη να παραδόσθην εν Σωποτσελίου το ειρημένον ποσόν αντί παραδ. δύο (2) δια του υπ' αρ. 6 εγγράφου αυτού. Μετά τούτον ενεφανίσθησαν οι κτίταις παναγιώτης Χαρισίου και Στυριδών Δημητρίου εκ Μαλίφης οίτινες και παρεδέχθησαν τιμήν κατ' οκάν παρ. 1 7/8) ένα και επτά όγδοα προς ους και κατεκυρώθη η μειοδοσία, των άλλων παρατηθέντων και εξεδόθησαν τα υπ' αριθ. 8 Συμβόλαια.

Πράξις Δη: Επειδή ο Παναγιώτης Χαρισίου και Σα εκ Μολίτσης, προς ον εγένετο η κατακύρωσις της μειοδοσίας της άμμιον ημέρας τινός μετά την κατακύρωσιν και ενεργειαν του Συμβολαίου μετημελήθη επί τω λόγω ότι δεν συμφέρει τοις περί αυτών και αυτόν επί τούτου τιμή (ιδε παρ. Γ) απεφασίσθη υπό της Επιτροπής να καθυστερήσθην την τιμήν του προσκομιθέντος ποσού (Σελ. 10) και να ληφθή προτίς περί συμφωνίας μετ' άλλων.

Πράξις Εη: Ίνα μη η Επιτροπή αναγκάζηται και εκδόη εντάλματα δια ποσά μικρότερα των εκατόν γροσίων και δι' έλλειπν μικρών νομίσματων απεφασίσθη κατά παρόν να δίδηται ποσόν πέντε λιρών ή εις τινα των επιτρόπων ή έτερον και δαπάνη δι' ημερομίσθια εργατών και δι' άλλα μικρών ποσών χρειάζων, υποχρεούμενου τον αναλαμβάνοντος την εργασίαν ταύτην, μετά την δαπάνην των παραχωρουμένων αυτών (5) πέντε λιρών να δίδη λόγον εις την Επιτροπήν, ήτις και θα υπογράφη αυτόν δεδικαιολογημένον ίοντα και αποδεδειγμένον και τηρουμένης εν τω παρόντι βιβλίω ιδιαιτέρας μερίδος (ιδ. σελ. 11).

Πράξις ΣΤη: Επιδείσθης εις μειοδοσίας οικείας αναγραφόμενης λεπτομερώς εν τω υπ' αρ. 9 εγγράφω ενεφανίσθησαν να προσφέρωσιν αυτών εν Σωποτσελίου συμφώνως με τα σημειούμενα μέτρα μήκους πλάτους και πάχους οι εξής έυλειπτοροι.

Δημιότιος Μάτσας	αντίγρ.	11286
Ιωάννης Κολοβός	»	10601.10
Λιόλις Πάντος	»	10489.20
Ιωάννης Κολοβός	»	10139.20
ο αυτός	»	9400
Μιχαήλ Θεόπιστος	»	8400
ο Δημ. Ιω. Κολοβός	»	7560
Ιωάννης Κολοβός	»	7000

Προς ον λήξεως της ημέρας και ώρας της μειοδοσίας κατεκυρώθη οριστικώς (έγγρ. αρ. 11) και αντιπλάγησαν τα προς τούτο συμβόλαια τα υπ' αρ. 12.

Εδώ τελειώνει η αναφορά μας στην ανοικοδόμηση της Εκκλησίας το 1899.

(Συνεχίζεται)

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τον προηγούμενο μήνα συνήλθε το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου στην πόλη μας και συζήτησε την τύχη των μικρών και μεγάλων έργων της περιοχής μας, χωρίς βέβαια να λάβει ακόμη αποφάσεις οριστικές.

Μεταξύ των προτάσεων, που συζητήθηκαν σε βάθος, ήταν και εκείνη, που μιλάει για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή της Ηπείρου γενικότερα. Διαπιστώθηκε δε, ότι η Περιφέρεια έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα και πλούσιους φυσικούς πόρους, τόσο για θερινές, όσο και για χειμερινές μορφές τουρισμού.

Κι αμέσως, μόλις άκουσα τη λέξη τουρισμός, μου ήρθε στο μυαλό μου το Ζαγόρι, όπου το όμορφο τοπίο του, η πλούσια βλάστησή του, τα γάρφαρα νερά του, οι παραδοσιακοί και ξακουστοί οικισμοί του, τα ελβετικά βουνά του, η χαράδρα του Βίκου και οι ομορφιές του Παπίγκου, και άλλων Ζαγοροχωρίων, αποτελούν ένα σπουδαίο και αξιόλογο κομμάτι της περιοχής των Ιονανίων, γνωστό πλέον και καθιερωμένο ανά το πανελλήνιο.

Και φυσικά, για να υπάρξει ανάπτυξη και εδραίωση του τουρισμού σ' ένα τόπο το πρώτο, που απαιτείται να γίνει είναι η ύπαρξη ασφαλιστικών δρόμων, η οργάνωση των κοινοτήτων της περιοχής, η ανέγερση και λειτουργία κατάλληλων, ξενοδοχείων, η διατήρηση και συντήρηση της πανίδας και χλωρίδας και η προστασία του περιβάλλοντός του.

Μια τέτοια προσπάθεια έκαμε,

προ δύο περίπου ετών, το Μουσείο Γουλανδρή, συντάσσοντας μια «Μελέτη οικολογική-χωροταξική, χαρακτηριστικών οικοσυστημάτων ορεινών όγκων Βόρειας Πίνδου».

Η μελέτη αυτή κυκλοφόρησε ευρέως προ ενός έτους, έφτασε στα χέρια πολλών Γιαννιωτών και ιδίως Ζαγορίσιων και έδειξε, ότι πολλά μπορούν να γίνουν και να υλοποιηθούν στην περιοχή Ζαγορίου, που γεωγραφικά και χωροταξικά ανήκει και αυτό στη Β. Πίνδο.

Συγκεκριμένα στο χάρτη Νο 4 της Μελέτης και περί το τέλος της, προτείνεται η ασφαλτόστρωση του δρόμου Ασπραγγέλων - Δικόρφου - Καρών - Δερματιού - Μπαλντούμας, ενός δρόμου, που θα μπορεί πλέον κανείς άνετα και χωρίς ταλαιπωρία, να κάμει το γύρο του Μισικελιού, που απ' την βορειοανατολική πλευρά του είναι κατάφυτο και πανέμορφο κι ένα σωστό κομμάτι των Άλπεων, όπου φωλιάζουν και ζουν ελάφια, αγριόγίδια, αρκούδες, αγριοκάτσικα, αετοί και αγριόγατοι και άλλα δυσεύρετα πλέον άγρια ζώα και πτηνά. Ενώ απ' την πλευρά της πόλης μας το βουνό αυτό είναι τόσο άδεντρο και καταστραμμένο.

Ακόμη, προτείνεται απ' αυτή τη μελέτη η ασφαλτόστρωση των δρόμων Κήπων-Φραγκάδων, Σκαμνελίου-Αλίστας, Ελατοχωρίου-Βορβόσας, κ.ά. ώστε οι τουρίστες άνετα και εύκολα, ανώδυνα και ευχάριστα να πλησιάζουν, τις ομορφιές αυτής της ελβετικής περιοχής της χώρας μας και να τις απολαμβάνουν.

Ακόμη, για την καλύτερη οργάνωση και ανάπτυξη της περιοχής Ζαγορίου με τα υπέροχα παραδοσιακά κτίσματα, που εντυπωσιάζουν κάθε επισκέπτη, η Μελέτη Γουλανδρή (έχοντας υπόψη και το πακέτο Ντε-λόρ 2) προτείνει:

α) Την ίδρυση Κέντρου υποδοχής και πληροφορήσης Βόρειας Πίνδου, με έδρα τους Ασπραγγέλους, λόγω γεωγραφικής θέσεως.

β) Τη λειτουργία Κέντρου Αγιογραφίας Ρογκοβού, που θα συμβάλει στη συντήρηση και ανασταλάωση πολλών εκκλησιαστικών μνημείων του ευρύτερου Ζαγοριασικού χώρου.

γ) Επίσης προτείνεται η δημιουργία Μουσείου Οικολογικής Ιστορίας και λαογραφίας στη Βορβόσα - Ζαγορίου, ώστε να διατηρηθεί ο λαϊκός πολιτισμός και να τονωθούν, όσα έχουν σχέση με την οικολογία της περιοχής.

Τέλος προτείνεται απ' το υπεύθυνο και έγκυρο αυτό Ίδρυμα Γουλανδρή, η ζωνοποίηση της Βόρειας Πίνδου (για καλύτερη ανάπτυξή της) και διαμορφώνονται ειδικοί κανόνες διαχείρισης σε κάθε μία απ' τις 4 ζώνες.

Θα έλεγα γενικά, ότι η Μελέτη αναφέρεται επί παντός Ζαγοριασικού ζητήματος και προβλήματος, μια και ολόκληρο το Ζαγόρι βρίσκεται στους ορεινούς όγκους της Β. Πίνδου.

Με μια τόσο όμορφη λουπόν περιοχή (όπως είναι το Ζαγόρι), που απέχει απ' τα Γιάννινα 35-40 χιλόμε-

τρα, αξίζει νομίζω τον κόπο και το περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου να ασχοληθεί και γενικότερα η Πολιτεία να εγκύψει και ενδιαφερθεί ενεργώς, για την τουριστική ανάπτυξη και ανάπτυξη της.

Και είναι η μόνη ένεση σωτηρίας που μπορεί να φέρε θετικά αποτελέσματα και καρποφόρα, σ' αυτό το χώρο και τόπο.

Κι αν γίνει αυτό, τότε οι Ζαγορίσιοι ευεργέτες Ριζάρηδες θα ευγνωμονούν τους απογόνους τους, ο Λαμπρίδης θα καταγράφει ως ιστορική την ευμενή και αναπτυξιακή απόφασή μας, ο Νέοφωτος Δούκας θα ενθουσιαστεί και ο Μεθόδιος Ανδρακίτης θα χαιρεί και αγάλλεται, βλέποντας την τουριστική ανάπτυξη του Ζαγορίου, απ' τις κορφές της Τύμφης και του Μισικελιού.

Ας ελπίσουμε, ότι το Περιφερειακό Συμβούλιο θα εγκύψει σ' αυτή τη σπουδαία, υπεύθυνη επιστημονική και σοβαρή Μελέτη του Μουσείου Γουλανδρή, θα πλησιάσει την περιοχή Ζαγορίου με ειλικρινή αγάπη και άδολο ενδιαφέρον και θα εντάξει τελικά αυτή την παραδοσιακή και ιστορική περιοχή του νομού μας σ' ένα πακέτο έργων αναζωογόνησης, ανάκαμψης, ανανέωσης και ανασταλάωσης. Γιατί μόνο έτσι μπορεί να επιβιώσει το Ζαγόρι σήμερα... Άλλως κινδυνεύει να συρρικνωθεί ακόμη περισσότερο και να αφανιστεί μελλοντικά.

Και τότε... υπεύθυνοι θα 'μαστε όλοι μας, διοικούντες και διοικούμενοι.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

ΕΘΙΜΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ (19ος αιώνας)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

5.8. ΠΡΟΙΚΟΔΟΣΙΕΣ

Στο Ζαγόρι, σέρνονταν στα στόματα, ιδιαίτερα των γυναικών, η παρκατώ παρομία. «Η κοπέλα όταν γεννιέται, είναι βαρετή και στου βασιλιά την πόρτα». Με αυτά τα λόγια ήθελαν να παραστήσουν το ατύχημα που βρήκε τους γονείς, όπου τύχαινε να είναι θηλικό το παιδί που γεννιόταν. Παράλληλα δε με αυτή άκουγε κανένας να λένε κι άλλες τέτοιες, οι οποίες συμπληρώναν τη σημασία της παραπάνω παρομίας και ερμηνεύαν τη δύσκολη θέση στην οποία έφερνε το νεογέννητο θηλικό πλάσμα τους γονείς του.

Το θέμα των προικοδοτήσεων απασχολήσε πολλές φορές τους Ζαγορίσιους, από τα παλαιότερα χρόνια, γιατί το κακό εξαιτίας των υπερβολικών απαιτήσεων των γαμπρών είχε φέρει σε απόγνωση τους γονείς των κοριτσιών. Πολλές φορές επιχειρήθηκε να περιορισθεί το κακό. Το 1701 στα Γιάννινα αρχιερατεύοντας του Μητροπολίτη Κλήμεντος θεσπίστηκαν από τους προκρίτους της πόλης στους οποίους περιλαμβάνονταν και οι πρόκριτοι του Ζαγορίου, θεαμοί περισταλτικοί όσον αφορά τις προίκες.

Τον Φεβρουάριο του 1769 μαζεύτηκαν αρκετοί Ζαγορίσιοι και συνέταξαν έγγραφο με το οποίο ρυθμιζόνταν στο Ζαγόρι τα των προικιών. Αυτό το έγγραφο επικυρώθηκε από το Μητροπολίτη Παννίνου Γαβριήλ.

Αλλά το κακό με τις προίκες είχε παραγίνει στο Ζαγόρι. Κανένα περιοριστικό μέτρο δεν είχε κατορθώσει, να φέρει κάποιο αποτέλεσμα στο ζήτημα αυτό. Γι' αυτό στις 8 Μαΐου του 1832 μαζεύτηκαν οι πρόκριτοι του Ζαγορίου και πήραν αποφάσεις σχετικά με το ζήτημα της προίκας.

Στην αιτιολογική εισαγωγή του θεσπίσματος αναφέρεται ότι γίνονταν μεγάλη κατάχρηση του θεσμού της προίκας εξαιτίας υπερβολικών αξιώσεων, που προσέβαλλαν οι γαμπροί που ξαναγύριζαν από την ξενιτιά απαιτώντας «υπερβολαυμν δόσεις του ανοικονόμητου βαθμού» και συντελούσαν έτσι ώστε να μένουν πολλά κορίτσια του Ζαγορίου ανύπαντρα και να ερμηνώνονται πολλά σπίτια του Ζαγορίου. Το έγγραφο αυτό απαρτίζεται από 13 άρθρα και στα 4 πρώτα αναγράφονται ταυτόχρονα και τέσσερις τάξεις γαμπρών με το ποσό, που κάθε γαμπρός ανάλογα με το χωριό της τάξης στην οποία ανήκε δικαιούταν να ζητήσει σαν προίκα κατ' ανώτατο όριο από τους γονείς της νύμφης. Στο άρθρο 5 καθορίζονται ειδικότερα τα της προίκας και δηλώνεται, ότι αυτή περιλαμβάνει εκτός από τα χρήματα και τα ενδύματα, κλωστοϋφανή και τα συγγενικά δώρα τις λεγόμενες «χάρες».

Το σχετικό έγγραφο που συντάχθηκε τότε από τη συνέλευση (8 Μαΐου 1832) αναφέρει τα εξής: «Πρώτον: Τα χωριά Δοβρά,

Μπούλτζη, Αρτζίστα, Βητοικόν, Παπιγκόν. Επάνω και Κάτω Ρεβένια, Μαυροβούνι, Ντομπρίνοβο, Λεσινίτσα, Αλίστα, Τσερνέσι, Βοβούσα, Φλαμπουράρη, Γρεβενίτη, Τρίστονο, Καμνιά, Καβαλλάρι, Λιγγιάδες. Όλα αυτά τα χωριά, επειδή και έως τώρα εβαστούσαν μετρίότητα ανάλογον της κατάστασης ενός εκάστου βαθμού, δια τούτο και στο εξής θέλουν βαστάξη τον ίδιον δρόμον χωρίς την παρκαμωράν αύξηση κατά την ιδίαν των ευχαρίστηση και τωρινήν αίτησή των.

Δεύτερον: Τα χωριά Μακρινό, Δόλιανη, Δραγάρι περιλαμβάνει τέσσερις τάξεις γαμπρών. α) Η πρώτη τάξη 1.500 γρόσια μετρητά και φορέματα, κρεβατοστρώσι και περσεϊλίκα συγγενικά β) η δεύτερη τάξη 1.000 γρόσια γ) η τρίτη τάξη 900 γρόσια και τα παραπάνω ειδή δ) η τέταρτη 600 γρόσια και τα παραπάνω ειδή.

Τρίτον: Τα χωριά Στολοβό, Καλινωτά, Μανασσίη, Τζονίλια, Επάνω και Κάτω Σουδενά, Τσεβάρη, α) η πρώτη τάξη 3.000 γρόσια, β) η δεύτερη τάξη 2.000 γρόσια, γ) η τρίτη τάξη 1.300 γρόσια, δ) η τέταρτη 750 γρόσια.

Τέτατον: Τα χωριά Μονοδένδρι Μέσος και Κάτω μαχαλάς, Σιοποτσέλι, Κουκουλί, Μπάγια, Κατέσοβο, Βραδέτο, Τσεπέλοβο, Σκαμνέλι, Φραγάδες, Λιασοβρέτσι, Νεγάδες. α) Η πρώτη τάξη γαμπρών 4.000 γρόσια β) η δεύτερη τάξη 3.000 γρόσια γ) η τρίτη 2.000 γρόσια δ) η τέταρτη 1.000 γρόσια.

Πέμπτον: Αι άνωθεν ποσότητες των γροσίων εννοούνται ως ειρήται δι όλα: δηλ: δια μετρητά, φορέματα, κρεβατοστρώσι, και συγγενικά πασεχίλικά αι λεγόμενα χάρες, ήτε εις μετρητά ήθελον δοθώσι, ήτε εις φορέματα, αν δε εις μούλκια ακίνητα να ξετιμωύνται εν Θεοφοβία, ότι αξίζουν από τους ιερείς και από τρεις καλλιτέχνους και φρονιμοτέρους του κάθε χωριού, καθώς απαράλλακτως και ζωντανά και ειδησηματα αν ήθελον δοθώσι, εις αυτήν την ποσότητα λεγόμενα εννοούνται όλα ως και το δαχτυλίδι της αρραβόνος, χωρίς να ημπορή τινάς μήτε να δώση μήτε να λάβη το παραμικρό ρουσφέτι δια προξενιτλίκι».

Στα επόμενα άρθρα ζητείται από τους ιερείς να καταρτίσουν Κώδικα που να αναγράφεται η περιουσιακή κατάσταση των γαμπρών (άρθρο. 10) και να χορηγούν αποδεικτικά έγγραφα λαμβάνοντας υπόψη τον Ιεροκώδικα (άρθρο. 6). Στο άρθρο 7 καταγράφονται οι εξαιρέσεις «εξαιρούνται από τας άνω ειπωμένας συμφωνίας τας σακάτικα αποδεδειγμένα κορίτσια από μάτι, από χέρι, από ποδάρι, όπου αυτά είναι ελεύθερα να συμφωνήσουν όπως ημπορούσιν».

Τέλος στα υπόλοιπα άρθρα ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την περιουσία (άρθρο. 8, 11, 12) και ότι το θέσπισμα δεν είχε αναδρομική ισχύ για συμφωνίες που έγιναν πριν την ψήρισή του (άρθρο. 9) και στο άρθρο. 13 περιλαμβάνει κυρώσεις για όσους παρα-

βούν το θέσπισμα «ο γαμβρός να παιδεύεται δια μέσον του Βηλατιού από τον Βαλάν με Τζερεμέν γρ. 2.000 εις τον ίδιον και με αφορισμόν αρχιερατικών και εξωεκκλησιασμών παντοτελόν και οι δε ιερείς αν αμελήσουν και κρύβουν, να καθήρονται».

Όμως το 1845 έγινε νέα διατύπωση της προίκας από τους Ζαγορίσιους και συντάχθηκε νέο θέσπισμα.

Στο νέο θέσπισμα έχουμε πλέον μόνο δύο κατηγορίες χωριών. Στην πρώτη περιλαμβάνονται 24 χωριά:

«Κάτω Ραβένια, Τσεβάρη, Κατέσοβο, Βραδέτο, Τσεπέλοβο, Επάνω Ραβένια, Επάνω Σουδενά, Κουκουλί, Λεσινίτσα, Σκαμνέλι, Μαυροβούνι, Κάτω Σουδενά, Σιοποτσέλι, Αλίστα, Ντομπρίνοβο, Αλζιότ Τσιφλίκι, Κάτω Μαχαλάς, Μεσοβούνι, Βετζικόν, Παλαιχώρι, Πάπιγκο, Μεσιός και Κάτω Μαχαλάς Μονοδέντρι, Αρτζίστα».

Τα υπόλοιπα χωριά (22) του Ζαγορίου θα περιλαμβάνονταν σε άλλη εγκύκλιο που είναι άγνωστο αν εκδόθηκε.

Για τα 24 χωριά που αναφέρονται με το θέσπισμα του 1845 ορίστηκαν οι Στίμμες των γαμπρών ως εξής:

Πρώτη: Γρόσια 5.000, εν στρώμα, ένα σελτέ, δύο παπλώματα, δύο μαξιλάρες, μίαν γιάμπολη, ένα σεπέτι.

Δεύτερη: Γρόσια 4.000, εν στρώμα, ένα σελτέ, δύο παπλώματα, δύο μαξιλάρες, μίαν γιάμπολη, ένα σεπέτι.

Τρίτη: Γρόσια 3.000, εν στρώμα, δύο παπλώματα, δύο μαξιλάρες, μία γιάμπολη, μίαν κασέλαν.

Τέταρτη: Γρόσια 2.000, εν στρώμα, εν παπλώμα, δύο προσκέφαλα, μίαν βελέντζαν, εν κυλίμι, μίαν κασέλαν.

Πέμπτη: Γρόσια 1.000, εν στρώμα, εν παπλώμα, δύο προσκέφαλα, μίαν βελέντζαν, μίαν κασέλαν.

Με βάση τα εκάστοτε θέσπισματα που γίνονταν σχετικά με τις προικοδοτήσεις από τους προκρίτους του Ζαγορίου, σε κάθε χωριό καταρτίζονταν ένας Ιερός Κώδικας από τον Ιερέα, στον οποίο ταξινομούνταν οι κάτοικοι του χωριού σε διάφορες κατηγορίες και κατά συνέπεια κανονίζονταν και το ποσό της προίκας, που έπρεπε να καταβάλλει κάθε γονιός ανάλογα με την τάξη, στην οποία ανήκε αυτός πρώτα και το χωριό μετά. Τα προικοσύμφωνα συντάσσονταν μετά την επιτυχή κατάληψη του προξενιού. Στο προικοσύμφωνο αναγράφονταν με λεπτομέρεια όλα τα ειδή προίκας που ήταν σε χρήμα, πολυτίμητα ειδή, χωράφια, οικοστάσια ζώα, ρουσσιόμ κ.τ.λ. Η πλειοψηφία των προικοσυμφωνών άρχιζε με την επίκληση του Θεού ή της Αγίας Τριάδος ή και του Αγίου Προκοπίου. Στο τέλος το προικοσύμφωνο υπογράφονταν από τον πατέρα της νύμφης, ή αν απουσίαζε στην ξενιτιά από την Κυράμνα ή τη μητέρα της νύμφης και από δύο ή τρεις μαφύρες.

Παραθέτω ενδεικτικά δύο δημοσιευμένα προικοσύμφωνα, ένα της περιόδου 1832-1845 και ένα της περιό-

δου 1845-1868.

Προικοσύμφωνο που καθορίζει τα ειδή προίκας (25 Σεπτεμβρίου 1840).

«Εις Δόξαν Θεού

Γρόσια 5.000 μετρητά η προίκα, δύο παπλώματα καλά το εν σενδονιασμένο, ένα στρώμα ρούσιου γιοματό μαλί, ένα τζελέτ Ινδιάν γεμάτο βαμτάκι, δύο μαξιλάρες καλές τζαμήνας, δύο μαξιλάρες καλές Ινδιάν γιομάτες βαμτάκι, μία γιάμπολη καλή, ένα σιτζατέ καλόν ή καλό κίλιμι, έν ασασόνι καλόν.

Τα άνωθεν υπόσχομαι να τα κάμω κατά την αρσεκίαν του συμπεθερού μας, καθώς και τας 5.000 γρόσια να τα μετρήσω όσα μέινουν μετά την εξτίμηση των φορεμάτων και υποσημειοίμαι.

— Έπονται οι υπογραφές».

Προικοσυμβόλαιο (26 Δεκεμβρίου 1857 - Μπάγια Ζαγορίου)

«Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός ημών ο τον εν Κανά της Γαλιλαίας γάμον ευλόγησας το ύδωρ εις οίνον μεταβαλόν αυτός ευλόγησον και το παρόν συνουκέσιον.

Κατά τον Θείον Απόστολον Παύλον τον λέγοντα τίμιος ο γάμος τοις πάσι και η υποφαινόμενη έχουσα κόρη εις έννομο ηλικία γάμου, ής το όνομα Ευφροσύνη, σήμεραν δίδωμι αυτήν δια νόμιμον σύζυγον εις τον κύριον Ελευθέριον Χαρισιάδη Μπαγιώτη εις γάμον πρώτον και δίδωμι αυτούς τας από ψυχής και καρδιάς μητρικας μου ευλογίας έπειτα δε δια προίκαν της δίδω τα ακόλουθα: Μετρητά γρόσια 10.000, εν φουστάνι μεταξωτόν, εν γελέκι, εν κουτί μεταξωτό, μια κοδέκα γυναικινή, μία ροκάτα με ασπέλα, ένα τομάνι τζιανφέ, επτά υποκάμισα, δύο τομάνια ιδιάνες, δύο φέσια, πέντε μαυδάκια πολίτινα, ένα τζεβερό, μία ώρα μαλαματένια, ένα δαχτυλίδι ζεκίρ, έτερον δαχτυλίδι γαλάσιο με 4 διαμάντια μικρά από τας άκρας έτερον η βούλα της μαλαματένια, εν σινί τραπέζιου μεγάλο χάλκαματένιο, εν μπιρκοκλιννον κίτρινον, πέντε σαβάνια πολίτινα με τα καπάκια τους, δύο τετζερέδες με τα καπάκια τους, ένα σαμάνι κίτρινο και το συνηθισμένο κρεβατοστρώσι συνιστάμενον από εν στρώμα ή Μοσκόβικον ή Δαμάσκον καλό γεμάτο με μαλλί, ένα σελτέ από μερινόν γεμάτο με βαμτάκι, μια γιάμπολη καλή, δύο εραπλώματα συνδονιασμένα το ένα από ζωβάτι άσπρο με χρυσές ρίξας και το άλλο από μερινό, τρία σεντόνια, δύο μαξιλάρες καπνέντες με μαλλί, μία τον ύπνον με βαμτάκι, δύο σεπέτια καλά, ταύτα μεν δίδωμι αυτούς οικειοθελώς, ο δε πλούσιος Θεός δώση αυτούς τας ευλογίας και την ευτεκνίαν του Αβραάμ, Ισαάκ και Ιακώβ δια πρεσβείαν της υπεραγίας Θεοτόκου, των αγίων Θεοδώρων Βασιλέων και Ισακκωκόλων Κωνων και Ελένης, του αγίου Μεγαλομάρτυρος Προκοπίου και πάντων των αγίων αμην.

Έπονται οι υπογραφές».

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση σημαντικό βήμα για την προστασία του περιβάλλοντος

ΘΑ ΚΕΡΔΗΘΕΙ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ;

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και οι γενναίες πολιτικές αποφάσεις, είναι το τρίπτυχο της φιλοσοφίας της τριήμερης ευρωπαϊκής συνάντησης για το περιβάλλον που πραγματοποιήθηκε από τις 11-13 του μήνα στο Μονοδέντρι.

Εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα, την Ιταλία, την Αγγλία, την Ολλανδία και τη Γερμανία, προσέπασαν να απαντήσουν στο ερώτημα: «ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΣΤΑΣΟΥΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ». Την διοργάνωση της συνάντησης ανέλαβαν τα εκπαιδευτήρια «ΚΩΣΤΕΑ - ΓΕΙΤΟΝΑ» και στόχος του κοινοτικού αυτού προγράμματος είναι η «ανάπτυξη Ευρωπαϊκού δικτύου επιμορφωτικών κέντρων για την περιβαλλοντική εκπαίδευση».

«Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ένα στοιχείο δύσκολο γιατί τα πράγματα δεν έχουν εξελιχθεί όπως θα θέλαμε» λέει η Μαρία Τανίν Διευθύντρια των Εκπαιδευτικών και Περιβαλλοντικών Μελετών της Ρώμης.

«Χωρίς την διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης στους δα-

σκάλους και στην κοινή γνώμη δεν μπορούμε να μιλάμε για προστασία του περιβάλλοντος, ώστε να υπάρχει μέλλον για τον πλανήτη μας και τα παιδιά» υπογραμμίζει η κ. Τανίν. Παρόλα τα προβλήματα πάντως η Ιταλίδα κ. Τανίν δηλώνει αισιόδοξη και πιστεύει ότι με την ευαισθητοποίηση των ατόμων και τις ταχείες πολιτικές αποφάσεις το βεβαρημένο ήδη περιβάλλον, θα μετρώσει να συνέλθει από τις αλόγιστες ανθρωπινες επεμβάσεις.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΙΔΙΩΤΕΣ

Είναι γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί προγράμματα για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά η ελληνική πολιτεία αδιαφορεί. Έτσι την τεράστια αυτή ευθύνη επωμίζονται οι ιδιωτικοί οργανισμοί, κάτι που φαίνεται και από την τριήμερη συνάντηση στο Μονοδένδρι. Ο Ηπειρώτης κ. Ελευθέριος Γείτονας φιλοξένησε στο σπίτι του τους επιστήμονες από τις ευρωπαϊκές χώρες και την Ελλάδα καθώς και τους καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιονανίων κ. Γιώργο Μαυρογώργο και Θανάση Γκότσοβο.

Οι εργασίες του συνεδρίου (ομι-

λίες-σάλιες-συζητήσεις) έγιναν σε ένα ειδικά κατασκευασμένο παραδοσιακό χώρο που θυμίζει μικρό συνεδριακό κέντρο. Στην διακόσμηση κυριαρχεί η πέτρα και το ξύλο και οι συμμετέχοντες στο συνέδριο έδειχναν απολύτως ικανοποιημένοι από την ομοιογένεια των θεμάτων που ανέπτυσαν και το φυσικό περιβάλλον.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

«Στη συνάντηση αυτή μας περιμένει σημαντική δουλειά.

Έχουμε να γνωριστούμε. Να κατανοήσουμε και να προωθήσουμε την ιδέα του δικτύου και να συζητήσουμε για τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί θα αποκτήσουν δεξιότητες για την ένταξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Πιστεύω ότι όλα αυτά θα γίνουν. Έτσι το Μονοδένδρι θα πάρει την πρώτη θέση στην ιστορία της ανάπτυξης Ευρωπαϊκών δικτύων για το περιβάλλον», είπε στον χαϊρετικό του ο κ. Γείτονας και πρόσθεσε.

«Σκέπτομαι με χαρά την ημέρα εκείνη που σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα γεννιέται ένα Μονοδέντρι και θα παίρνει τη σφρα-

γίδα της δωρεάς για την προώθηση του περιβάλλοντος.

Αρχίζουμε σήμερα με αισιοδοξία το πρόγραμμά «Ευρωπαϊκά δίκτυα για το περιβάλλον».

Η επιλογή του τόπου αυτού για περιβαλλοντικούς προβληματισμούς και σχεδιασμούς έγινε με μεγάλη προσοχή.

Ο τόπος αυτός είναι στο φρούδι ανεκτίμητο μνημείο της φύσης.

Στον τόπο αυτό μπορεί να εκπαιγεί ο νέος, να στοχαστεί ο ώριμος.

Στον τόπο αυτό ζει ο Θεός με λιτότητα και ανάρκεια.

Αυτά τα χωριά έγιναν από ταξιδευτές, από ανθρώπους που έδρασαν σε κέντρα Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Αυτά τα σπίτια έγιναν από ανθρώπους που μπορούν να συνομιλούν με την πέτρα και με το ξύλο.

Έγιναν λαϊκοί μαστόροι, που γεννήθηκαν φέροντας ως θείο δώρο και ευλογία την ικανότητα να συνεργάζονται αρμονικά και αμοιβαία με το περιβάλλον.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ο κ. Γείτονας ανακοίνωσε στην

Συνέχεια στην 8η σελίδα

ΖΑΓΟΡΙΣΙΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ ΠΕΛΟΣ ΚΑΤΣΕΛΗΣ (1907-1981)

Αλλά καταγωγή είναι οι ρίζες. Είναι ο τόπος γέννησης των γονιών μας.

Και η καταγωγή των Κατσέλων, Νικόλα και Αλέξη, είναι τα Κάτω Σουδενά Ζαγορίου.

Ο Νικόλας με δικό του Βυρσοδεψείο στο Νισλί και ο Αλέξης αρτοποιός στην Αίγυπτο.

Η Ελεονώρα Κατσέλη ήταν η πρώτη νύφη στα Σουδενά, που η πεθερά της την παρότρυνε ν' ακολουθήσει τον άντρα της στη Σμύρνη.

Πριν τη Μικρασιατική καταστροφή, ο Νικόλας μετακόμισε στη Χίο κι απ' εκεί στην Αθήνα.

Ο ένας γιός του ο Άγις, που παντρεύτηκε Σουδενιώτισσα, ακολούθησε την επιχείρησή του πατέρα του.

Για τον άλλο το μεγάλο Πέλο Κατσέλη θα σταχυολογήσω απ' το γραπτό του Λάμπρου Μάλαμα και τις αναμνήσεις του Θάνου Κωτσόπουλου.

Γράφουν: Ο Κατσέλης ήταν αληθινά μεγάλος, σε ανώτερο ήθος ακτινοβολίας και ανοχής.

Η Δραματική του Σχολή, έγραψε μια λαμπρή ιστορία.

Σ' αυτή δίδασκε και η κορυφαία του θεάτρου, συζύγός του Αλέκα Κατσέλη.

Ο Πέλος γεννήθηκε στο Νισλί της Σμύρνης.

Ο πατέρας του απ' τα Κάτω Σουδενά και η μάνα του απ' το Σομποτόσι.

Το 1929 εμφανίστηκε ως σκηνοθέτης και γρήγορα έγινε διασάφης.

Το 1937 πήγε στην Αυστρία και Γερμανία για ανώτερες σπουδές, ενώ παράλληλα ήταν αντιστασιακός Αθηναϊκής εφημερίδας.

Όταν όμως έγραψε ενάντια στο Ναζισμό, τον έδιωξαν απ' την Αυστρία.

Στην Αθήνα συνελήφθη απ' τους κουτίλνγκ του Ι. Ράλλη.

Ο Π. Κατσέλης ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία, την κριτική του θεάτρου, τη λογοτεχνία και τη μετάφραση θεατρικών έργων.

Έγραψε μάλιστα αρκετά βιβλία γύρω απ' το θέατρο.

Για τη σύζυγό του Αλέκα δεν νομίζω ότι είμαι ο κατάλληλος να γρά-

ψω. Οι δύο κόρες του, γαλουχημένες στο ελεύθερο πνεύμα, ακολούθησαν την πολιτική.

Η Νόρα Κατσέλη, πέρα από ηθοποιός, είναι βουλευτής Αθηνών.

Η Λούκα Κατσέλη, σύμβουλος επί Οικονομικών του Πρωθυπουργού, σύζυγος του Υπουργού

Εθνικής Άμυνας Γεράσιμου Αρσένη. Νομίζω ότι, το «ΖΑΓΟΡΙ» θα πρέπει να έχει μια σελίδα αφιερωμένη στα μεγάλα ονόματα που τίμησαν και τιμούν το Ζαγόρι μας. Έτσι οι ετεροχρόνιοι θα βρίσκουν απαραίτητα στοιχεία, αλλά κυρίως θα κρατηθούν οι δεσμοί των απόδημων με τις ρίζες τους.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ Ν.
ΣΟΥΣΙΟΠΟΥΛΟΣ
11-4-1994 Κάτω Πεδινά

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Ένας καταξιωμένος νέος που τιμά την Ήπειρο

Ένας Έλληνας υποψήφιος είναι τελικά ο καινούργιος εκπρόσωπος του συνόλου των νέων της Ευρώπης που δεν είναι οργανωμένοι σε παραδοσιακές οργανώσεις νεολαίας (πολιτικά κόμματα, θρησκευτικές νεολαίες κλπ.) στη Συμβουλευτική Επιτροπή Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Πρόκειται για τον συμπατριώτη μας κ. Νίκο Γιάννη, πρώτο πρόεδρο του Ομίλου Ευρωπαϊκή Έκφραση και εκδότη του ομώνυμου περιοδικού, μέλος των Νέων Ευρωπαίων Φεντεραλιστών και του Ελληνικού Συνδέσμου Ευρωπαϊκών Σπουδών, μέλος του Δ.Σ. της Κίνησης Πολιτών και Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Οργανώσεων Ελλάδος (ΕΥΠΟΝΕ).

Ο λαμπρός νέος κ. Γιάννης (το γένος Μπούζα από την μητέρα του) είναι επίσης μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ηπειρωτών Επιστημόνων.

Η εκλογή του πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπου έλαβε μεταξύ έξι υποψηφίων από διάφορες χώρες 15 θετικές ψήφους επί συνόλου 22 ψηφισάντων. Η θητεία του θα είναι διετής, με έδρα το Στρασβούργο. Είναι η πρώτη φορά που Έλληνας καταλαμβάνει τη θέση αυτή. Η συμβουλευτική Επιτροπή Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι το όργανο που επικουρεί την Επιτροπή Διοίκησης του Κέντρου Νεότητας και του ταμείου Νεότητας του Συμβουλίου της Ευρώπης που βρίσκεται στην κορυφή της ιεραρχίας των οργάνων των ευρωπαϊκών δομών νεολαίας.

Θερμότατα συγκαρητήρια στον εκλεκτό φίλο, που με την εκλογή του αυτή τιμά την Ήπειρο μας και την Ελλάδα μας, έχουν πλείοντα. Οι σπουδές του και οι προσπάθειές του για κάτι καλύτερο και σπουδαίο, τον καταξιώνουν στους συμπατριώτες. Ας σταθεί παράδειγμα για μίμηση.

Λέλα Αθ. Γιογκώνη

Σημ. Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ΗΠΕΡΙΩΤΙΚΟ ΜΕΛΛΟΝ».

Ο ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ είναι γιος του Δημητρίου Γιάννη - επίτιμου Διευθυντού του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας από τη Βίτσα Ζαγορίου, εγγονός δε του αιμνήστου διδασκάλου Νικολάου Γιάννη, ενεργήτου του πανεπιστημίου των Ιωαννίνων.

Σ.Ε.

ΝΕΟΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

Στις 19 Φεβρουαρίου παίχτηκε με πολύ μεγάλη επιτυχία στο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης έργο του νέου συνθέτη και Καλλιτεχνικού Διευθυντού του Δημοτικού Ωδείου Ζάνθης κ. Γιάννη Μεταλλινού, που γράφτηκε ειδικά για την πρώτη πανηγυρική εμφάνισή της συμφωνικής ορχήστρας Τρίπολης.

Ο κ. Γιάννης Μεταλλινός έχει να επιδείξει μια πλούσια καλλιτεχνική δραστηριότητα, η οποία δεν περιορίζεται μόνο στα πλαίσια της έντεχνης μουσικής, αλλά και σε άλλες περιοχές.

Πέρα από τις προσπάθειές του για την αναβάθμιση και προβολή του Δημοτικού Ωδείου Ζάνθης, επένδυσε με μουσική του την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή σε σκηνοθεσία Α. Τσάγκα, την «Ερωτευμένη υπηρέτρια» του Κάρολου Γκολντόνι, σε σκηνοθεσία Β. Αναστασίου, τον «Αλαντίν» και τις «Περιπέτειες του Παντελίνου» του ΔΗΠΕΘΕ Κομοτηνής.

Σύντομα πρόκειται να παρουσιαστεί στο Θέατρο του Ήλιου στην Αθήνα καθώς και στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο Θεσ/νίκης το έργο του «Λάμπρος» πάνω στο ομώνυμο ποίημα του Διον. Σολωμού σε θεατροποιημένη διασκευή της Άννας Σωτήρη.

Επίσης του έγινε πρόταση από τον Δήμο Γλυφάδας για ένα πολύτεργο θέαμα στο Πρωτοποριακό Θέατρο «Αιζωνή» για το καλοκαίρι.

Τέλος έκανε τα σήματα του Δημοτικού Ραδιοφώνου Ζάνθης και ετοιμάζει δίσκο με την Νένα Βενετσάνου.

Ο κ. Γιάννης Μεταλλινός γεννήθηκε στην Ζάνθη το 1958, Γονείς του ο κ. Τηλέμαχος Μεταλλινός, Μαέστρος και η Λαϊοτική κ. Χαρίκλεια Μαργαριτοπούλου, οδοντίατρος και επί χρόνια Δημοτική Σύμβουλος Ζάνθης. Σπούδασε στο Δημοτικό Ωδείο Ζάνθης, στο Ωδείο Αθηνών με καθηγητές τους ονομαστούς κ. Μ. Χαρογιώργου-Σιγάρα (Πιάνο) και Ι. Παπαϊωάννου (Σύνθεση-Πιάνο).

Στη συνέχεια φοίτησε στην περίφημη Μουσική Ακαδημία της Κολωνίας (Γερμανία). Ο κ. Γιάννης Μεταλλινός έχει αγαπήσει τη Ζαγορία παραδοσιακή μουσική από τις τακτικές του επισκέψεις στην όμορφη Λάϊστα και από ότι πληροφορηθήκαμε στο δίσκο που ετοιμάζει θα έχει και λίγο κλαρίνο. Η Συντακτική Επιτροπή του εύχεται καλές επιτυχίες.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΩΝ

Γιώργου Δούβλη

Την παραμονή και ανήμερα του Ευαγγελισμού στο ιστορικό Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας στα Άνω Πεδινά οι Πανο-Σουδενιώτες αλλά και το πλήθος των άλλων Ζαγορίσιων και μη προσκυνητών ξανάξησαν λίγες από τις μυστηριακές όμορφες στιγμές του παλιού καλού καιρού της Βαγγελίστριας.

Την πανηγυρική θεία λειτουργία τέλεσε ο Αρχιμανδρίτης κ. Φιλόθεος ο οποίος την ώρα της αγκοκλασίας έκανε ξεχωριστή δέηση υπέρ υγείας της φιλογενούς οικογενείας Αγγελόπουλου. Ακολούθησε η πανηγυρική δοξολογία για την εθνική μας εορτή και εκφωνήθηκε ο πανηγυρικός της ημέρας από την δασκάλα της Λαμπριάδης Οικοκυρικής Σχολής κ. Ελένη Κανούργου-Δήμα.

Μετά τον καθιερωμένο αγιασμό που έγινε στην πλακόστρωτη αυλή τα κορίτσια της σχολής, οι περισσότερες Βορειοηπειρωτοπούλες, παρουσιάσαν με πολλή επιτυχία το θεατρικό έργο «Το γλυκοχάραμα της Λευτεριάς».

Ακολούθησε χορός από τις μαθήτριες με τις ζαγορίσιες φορεσιές τους με το συγκρότημα του Λευτέρη Σαρρέα.

Στη συνέχεια όλοι οι προσκυνητές ντόπιοι και ξένοι γεύτηκαν το παραδοσιακό νηστήσιμο φαγητό της ημέρας, βακαλάο με κρεμμύδια και γίγαντες και φυσικά άφθονο κοκκινέλι. Το γεύμα πρόσφερε η Μονή και βοήθησαν σ' αυτό οι νέοι του χωριού.

Η όλη εκδήλωση τελείωσε γύρω στις 4 μ.μ. Σ' αυτό το διάστημα οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν τα διάφορα κελιά όλα παραδοσιακά νηστήσιμα ενδιαφέροντα του Σουδενιώτη αρεοπαγίτη Βασιλή Λαμπριάδη εδώ και δυο χρόνια περίπου αποτελει αντικείμενο μέρμινας της γνωστής στο Πανελλήνιο αλλά και έξω απ' αυτό φιλογενούς οικογενείας Αγγελόπουλου.

Η αξία της ευγνωμοσύνης του Έθνους αυτή οικογένεια των μεγαλύτερων συγχρόνων ενεργητών δια του εκλεκτού τέκνου της Κωνσταντίνου Αγγελόπουλου κατέβαλε μέχρι τώρα για την ανασταλάση της Μονής το ποσό των 7.000.000 δραχμών.

Με τα χρήματα αυτά και με την αμέριστη συμπαράσταση του Αρχιμανδρίτη της Μητροπόλεώς μας παυσολογιατάτου κ. Φιλοθέου, οι λίγοι Πανο-Σουδενιώτες που επιφοροτίστηκαν με τη μεγάλη ευθύνη εκτέλεσης των εργασιών, διαχειριζόμενοι με θρησκευτική ευλάβεια τον ασπλόχερα διατιθέμενο μόχθο του μεγάλου ενεργήτη καθόρθωσαν, σεβόμενοι την παράδοση, να αποπερατώσουν όλες σχεδόν τις εσωτερικές εργασίες της Μονής και να την παραδώσουν έτοιμη στην φιλοξενία των πολυπληθών προσκυνητών της, την ημέρα του Ευαγγελισμού.

Την παραμονή, όπως από παλαιότατα συνήθίζεται, τον κατανυκτικό Εσπερινό και τον Ακάθιστο Ύμνο παρακολούθησε πλήθος κόσμου. Μέσα σ' ένα γνήσιο βυζαντινό μοναστηριακό περιβάλλον οι παρευρεθέντες έζησαν σπάνιες στιγμές ιερής κατανύξης. Την ιερή ακολουθία τέλεσαν τέσσερις ιερείς με επικεφαλής τον Αρχιμανδρίτη κ. Τραϊκάκη.

Είχε προηγηθεί νωρίς το απόγευμα, όπως τελευταία έχει καθιερωθεί, η επίσημη-προσκύνημα δυο λεωφορείων με προσκυνητές κυρίως από τους Ασπραγγέλους, για τους οποίους ο ιερέας του χωριού παπα-Χρήστος έβαλε σχετική δέηση.

Ανήμερα του Ευαγγελισμού, κάτω από έναν πραγματικά καλοκαιρινό ουρανό, η προσέλευση των πιστών άρχισε από πολύ νωρίς.

Ντόπιοι και ξένοι ήρθαν ν' ανήσουν ευλαβικά στο κεράκι τη λαμπάδα τους ζητώντας τη χάρη της θαυματουργού Ευαγγελίστριας. Την πανηγυρική θεία λειτουργία τέλεσε ο Αρχιμανδρίτης κ. Φιλόθεος ο οποίος την ώρα της αγκοκλασίας έκανε ξεχωριστή δέηση υπέρ υγείας της φιλογενούς οικογενείας Αγγελόπουλου. Ακολούθησε η πανηγυρική δοξολογία για την εθνική μας εορτή και εκφωνήθηκε ο πανηγυρικός της ημέρας από την δασκάλα της Λαμπριάδης Οικοκυρικής Σχολής κ. Ελένη Κανούργου-Δήμα.

Μετά τον καθιερωμένο αγιασμό που έγινε στην πλακόστρωτη αυλή τα κορίτσια της σχολής, οι περισσότερες Βορειοηπειρωτοπούλες, παρουσιάσαν με πολλή επιτυχία το θεατρικό έργο «Το γλυκοχάραμα της Λευτεριάς».

Ακολούθησε χορός από τις μαθήτριες με τις ζαγορίσιες φορεσιές τους με το συγκρότημα του Λευτέρη Σαρρέα.

ΠΟΙΗΣΗ

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΑ

Τον έρωτα προσμένουν τα λουλούδια και πρώτα κι όμορφα της αμυγδαλιάς τα άνθη

Κρυφή χαρά του ήλιου η ξεστασιά γεφυρώ στέκεται, σαν ανατολή για να σκορπουν το άρωμα σιμάδι ορεξίας.

Σα ξευγαρωθούν νυχτώνει η ομορφιά τους.

Με τον έρωτα πεθαίνουν τα λουλούδια

κι αφήνουν πίσω σπέρματα σιμάδια αιώνιας χαράνης.

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

ΣΠΙΤΙΑ

Σπίτια με φώτα αστραφτερά και με χαρές φανταστερές. Με τρόπους πάντοτε αβρόνις στους όμοιους σας τους τυχερούς.

Με λογιμούς πολυτελείς στα χείλη ως πάνε ν' απλωθούν.

Σπίτια με φώτα αστραφτερά και μ' όλα σας τα λαμπέρα έχετε φράξει πέρα ως πέρα πόρτες, παράθυρα, σχιμές.

Και μάταια, μάταια προσπαθεί μια χαραμάδα σας να βρει του διπλανού σπιτιού ο καίμιος.

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

Βασίλ. Α. Λαμπριάδης

εσύ που απ' τα δεσμά λυτρώνεις τους δεσμώτες.

Αχ, τι να κάμω; Δεν αντέχει πια η καρδιά μου.

Σβήνει η ζωή μου. Γιέ μου, γιέ μου, που πηγαίνεις;

Γάμος μην είναι πάλι στην Κανά, και τρέχεις

και για άλλο θαύμα, το νερό κρασί κάμεις;

Νάρθω κι εγώ μαζί σου ή εδώ να σε προσμένω;

Πές μου ένα λόγο, ώ Λόγε εσύ του Θεού

πατέρα' η μάνα σου είμαι, η δούλη σου, και μη διαβαίνεις

μπροστά της σωτηλός. Να σε φιλήσω θέλω,

ν' ακούσω τη φωνή σου, να σου πω ένα χαίρε.

Στ' όνομα του πατέρα σου, άφησέ με, γιέ μου.

ν' αγγίξω τα χέρια μου το θείο σου σώμα,

να πιάσω εγώ τα πόδια σου, να σ' αγκαλιάσω.

Αχ, τι να κάμω; Αλί! Σπαράζεται η καρδιά μου...

Απόσπασμα από το «Χριστός Πάσχα» Βυζαντινή Χριστιανική Τραγωδία Αγνώστου Ποιητή.

Έμμετρο μετάφραση ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΠΗΡΕ ΤΗ ΣΤΡΑΤΑ

Γερδόντισσα στην άκρη στον 'οντά της

συμπαί με το ξυθάλι τη φωτιά της. Στη στάχτη που σωρεύεται τρυπώνει τη ματιά της.

Και πασπατεύει να βρει μνημονικό στο πάλεμα, αεζιωνοντας τα παιδιά της:

(...Δεμάτι με το σύντροφο. Ολημερίς αγώνα.

Με την αταλάμη σκούπιζα, τρεχούμενο ιδρώτα.

Τις ώρες ο ήλιος έγραφε, σαν τις μετρούσα

με τις οριές, με τις τριχιές. Με κείνα τα δυο τα μάτια.

Ψωμί με ψωμί, το χόρτανα. Προσάα στο σύντροφο και τα τραγούδι μας άνασα.

Ήταν καιρός για μας και στις χαρές

καιρός και για τις λύπες. Στο μύλο μας με τη σειρά.

Στους γάμους κουλούρα και κανέ-σκι.....)

Χτυπά την πόρτα ο αέρας δυνατά. Τη σπρώχνει, την ανοίγει.

Σηκώνει τη στάχτη σύννεφο και στην ποδιά της κάτι αφήνει.

Τρέμουν τα χέρια της γριάς. Μ' αυτά θα διαβάσει το χαρτί που 'ναι παλιό και καπνισμένο.

Δεν πολυπνέγει μπροστά στα μάτια της.

Τον τόπο γύρω στο κατοικίο, με δάχρυα τον έχει γεμισμένο.

Κρατάει στον τόπο της καρδιάς, έναν φευγάτο, από χρόνια, γέροντα και εφτά παιδιά πόχει στα ξένα.

Κλείνει την πόρτα πίσω της και πάει να βρει την αρχή τ' αέρα.

Δεν τη χωράει του κατοικιού ο τόπος.

Έβγινε η ίδια κατοικία και φώλιασε ο πάνος.

Πήρε τη στράτα αντίθετα από κει που οι χωριανοί βόδουνε... τον πύ-κο.

Χρ. Γ. Καρβούνης

ΘΑ ΚΕΡΑΗΘΕΙ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ;

Συνέχεια από την 6η σελ.

ομάδα των επιστημόνων την κρυφή του ελπίδα:

Να ιδρυθεί στα Γιάννινα το πρώτο Ευρωπαϊκό κέντρο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για το περιβάλλον. Παράλληλα πρότεινε η ιδέα αυτή να υιοθετηθεί για όλες τις χώρες της ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισήμανε δε πως το περιβάλλον μαζί με την πολιτιστική κληρονομιά μπορούν να αποτελέσουν το πεδίο συνεργασίας των νέων της Ευρώπης.

«Το περιβάλλον θα αποτελέσει κεντρικό άξονα οργάνωσης των μαθημάτων που θα οδηγούν στην ψυχική εννοποίηση των Ευρωπαίων» τόνισε ο κ. Γεϊτονας και κατέληξε.

«Λαοί που έχουν την ίδια πολιτιστική κληρονομιά και ομιλούν την ίδια γλώσσα με το περιβάλλον τους

ακόμη και αν ομιλούν διαφορετικές γλώσσες θα συνυπάρξουν και θα μεταμορφωθούν».

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Στις εργασίες της συνάντησης συμμετείχαν και οι Πανεπιστημιακοί κ. Γ. Μαυρογιώργος και Θ. Γκότοβας. Ο κ. Μαυρογιώργος επισήμανε ότι η παρέμβαση με τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται ήδη μπορεί να συνδυαστεί με την συνολικότερη ανάπτυξη της περιοχής (οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, πολιτισμική).

Τέλος ευπρόσδεκτη χαρακτήρισε την πρώτη αυτή προσέγγιση ο πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου κ. Γιώργος Γέτης τονίζοντας ότι δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για ένα καλύτερο αύριο.

Σ.Α.

ΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

Για τους πέντε τόμους (τώρα τυπώνεται ο έκτος) του έργου του κ. Γιάννη Νικολαΐδη έχουν δημοσιευτεί πολλές εταινειακές κριτικές σε αθηναϊκές και Γιαννιώτικες εφημερίδες, καθώς και στα περιοδικά «Νέα Εστία», «Διαβάζω», «Οικονομικός ταχυδρόμος» κ.ά. Η παρακάτω δημοσιευμένη καταχωρήθηκε στο τελευταίο τεύχος (20-4-1994) του περιοδικού «Ευθύνη» και ανήκει στο διευθυντή του κ. Κώστα Τσιροπούλου.

Ιωάννη Ν. Νικολαΐδη «Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου» τόμοι: Α' Προαστελευθηρωτική περίοδος - 1914, Β' 1915-1916, Γ' 1917-1920, Δ' 1921-1922, Ε' 1923-1924, Ιωάννινα 1992-1993 — «Τα χρόνια που πέρασαν» (Αναμνήσεις 1917-1940) τόμος Α', Ιωάννινα 1992.

Όπως ο Νόμος, έτσι και η Ιστορία συλλαμβάνει τον άνθρωπο από τότε που κείται μέσα στην σκοτεινή μαγική του γαστέρα. Έτσι είναι αναπόφευκτη η ενσώπληση όλων των ανθρώπων, είτε το θέλουν είτε όχι. Η Ιστορία δεν ερωτά: λειτουργεί αυτόματα, όπως ο χρόνος που συνιστά τον μυστηριώδη σφυγμό του κόσμου.

Αυτή την καταβύθιση μέσα στην Ιστορία μιας ένδοξης και φημισμένης ελληνικής πολιτείας, των Ιωαννίνων, κατορθώνει ο εκπληκτικός Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης με έναν τρόπο που μας αφήνει εμβρόντητους: Πέντε ογκώδεις τόμοι μεγάλου σχήματος —για την ώρα— με οργανικό τους συμπλήρωμα τον α' τόμο των Αναμνήσεων, συνιστούν έργο μακάρις δημιουργικής και αναδημιουργικής πνοής αξιοθαύμαστο που απαιτεί πίστη, εμμονή, οργατισμό, αίσιασμο και ενθουσιασμό γραφής για να κατορθωθεί και να ορθωθεί αυτό το μνημείο λόγου.

Το μνημείο αυτό που ύψωσε ο ακαταπρόσβλητος συγγραφέας δεν έχει μονάχα ιστορική σημασία μαρτυρίας προσωπικής και υπομονετικής αναδίφησης-ανάσκαψης των γεγονότων. Έχει και βαθύτατη ανθρωπινή σημασία, καθώς συνυφαίνει οργανικά, με σεμνή μαστοργία την Ιστορία των Ιωαννίνων με την ζωή και δράση μιας οικογένειας, μυθοποιώντας τους ανθρώπους και απομυθοποιώντας την ανιστορία, ψυχρή Ιστορία.

Το αξιότατο και λαμπρότατο έργο τυ συγγραφέα στέκεται ακριβώς στο αξιοζήλευτο μεταίχμιο ανθρώπου και Ιστορίας και με μια γλώσσα δουλεμένη, ευλύγιστη, αρμονική, υποδειγματικά δημοτική πλάθει την ψυχή της Πόλης και της πολυτραγουδιμένης ηπειρωτικής μας πρωτεύουσας, μ' έξαρση και χάρη, όπως αυτή ανθίζει μέσα στην ζωή μιας οικογένειας.

Και πόσα ευρήματα, τι κορυφώσεις, πόσες οξύντατες παρατηρήσεις, πόσοι πυκνοί στοχασμοί που μας ταραίνουν την καρδιά και θερμαίνουν τη σκέψη μας σ' αυτούς τους πολυτίμους τόμους! Στ' αλήθεια, ο Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης, εξαιρετικός ο ίδιος δοκιμιογράφος, με το επιβλητικό αυτό έργο του εκπορεύει την αθανασία και αποτελεί καύχημα της Ηπείρου, καμάρι των Ιωαννίνων και θαυμασμό των φίλων του.

Πρέπει, όσοι Έλληνες, να προσέ-

ξουν και να τιμήσουν το έργο αυτό το καταπληκτικό. Όσοι ιστορικοί, θα ζήσουν μέσα σε αξιοθαύμαστη ζωντάνια την ακρίβεια των ιστορικών γεγονότων. Όσοι φίλοι της λογοτεχνίας, θα χαρούν την ανθρώπινη πνοή της μοίρας των ηπειρωτών. Και όλοι οι Έλληνες θα διαδρατύν, και με απαρύμλλο τρόπο, πως εκεί, στον αδρότατο, περήφανο, ανθεκτικό ελληνικό βορρά υψώνεται, ανάμεσα σε θηριώδεις κινδύνους, πλεντάνες και επιβολές, η Ελλάδα, ακέρανη, φωτεινή, ανθρώπινη και μαζί επιβλητική, βεβαιώνοντας μέσα στον παλμό της ιστορικής της καθημερινότητας το μοναδικό στον κόσμο μέγεθός της.

Εύγε στον Ιωάννη Ν. Νικολαΐδη!
ο Βιβλιολάτρης
(Κ. Τσιροπούλος)

ΕΝΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΟΜΟ ΕΡΓΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Από την αμερικανική εφημερίδα «The Hellenic Chronicle (20-1-1994) αναδημοσιεύουμε κριτική της Katherine A. Gardner-Westcott, βιβλιοθηκάρου της Κρατικής Βιβλιοθήκης της Εταιρείας Γενεαλόγων της Μασσαχουσέτης, για το πραγματικά πολύτιμο έργο της Μαρίας Βούλτσου, της οποίας οι πρόγονοι κατάγονται από το Ζαγόρι, και κυρίως από τη Βίτσα Ζαγορίου, απ' όπου ξεκίνησε ο παππούς της για να αγωνισθεί πρώτα για τη Μακεδονία στο Μακεδονικό αγώνα, να φυλακισθεί και να υποφέρει πολλά για να καταλήξει ως μετανάστης στην Αμερική. Η Μαίρη Βούλτσου (της οικογενειακής Βουλτζάτη) είναι σήμερα εγκαταστημένη στη Μασσαχουσέτη, μαζί με τις αδελφές της. Υπήρξε στην χρόνια ως υπάλληλος στην Αμερικανική Πρεσβεία Αθηνών, ήρθε και στα Γιάννινα, μαζί με την αδελφή της Γεωργία και είχε τη χαρά να συναντηθεί μαζί τους και να συζητήσουμε πολύ για τους κοινούς προγόνους μας. Διατηρώ αλληλογραφία με την συγγενική οικογένεια των Voultsos και χαίρομαι πολύ κάθε φορά που παίρνω γράμμα τους. Στο υπό κρίση έργο ης, περιλαμβάνονται βέβαια και όλοι οι Ζαγορίσιοι που μετανάστευσαν από το 1885-1910 στην Αμερική και πιστεύω θα συμπεριληφθούν, σε νέους τόμους και οι μετανάστες μεταγενέστερων χρονολογιών.

Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης

Μαρίαν Βούλτσου: Greek Immigrant Passangers (1885-1910), Τόμοι 5, 1992-1993).
«Ότι κάνει ο Filby για τις παλιές οικογένειες των Γιαννιτών, κάνει η Βούλτσου για τους Έλληνες».

Εντυπωσιακή επιτυχία για την ελληνική κοινότητα! Καθώς η εθνική περηφάνεια και έρευνα συνεχίζουν να μεγαλώνουν, πολλοί θα στραφούν σ' αυτά τα βιβλία για να βρουν τους συγγενείς τους. Η Μαίρη Βούλτσου

έχει απαλλάξει αρκετούς από χρόνια σκληρής δουλειάς συγκεντρώνοντας πληροφορίες από διάφορες πηγές.

Ακολουθώντας τα βήματα του Filby, η Βούλτσου έχει ξεκινήσει ένα μνημειώδες πρόγραμμα που μπορεί να συνεχιστεί και από άλλους. Με το κατανοητό ύφος της, κινεί την περιέργεια, γεννά τον θαυμασμό και μοιράζεται σε βάθος τη δικιά της ιστορία και τη χαρά των Ελλήνων προγόνων της. Καθοδηγεί τον αρχάριο μέσα στον συγκεκριμένο χώρο των δημόσιων αρχείων (τεκμηρίων). Η Βούλτσου επίσης παρέχει υποστήριξη και ερμηνευτικά σχόλια — για παράδειγμα τη γνώση ότι η ελληνική κυβέρνηση χρησιμοποιούσε το Ιουλιανό ημερολόγιο μέχρι το 1923, δημιουργώντας έτσι μια διαφορά 13 ημερών μεταξύ αυτού και του Γεωργιανού ημερολογίου, μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στις αναμνήσεις του μετανάστη και των χρονολογιών που έχουν καταγραφεί.

Στον τόμο I συμπεριλαμβάνονται η βιβλιογραφία των πηγών, η ετυμολογία των Ελληνικών ονομάτων, διαφορές στην ορθογραφία, περιγραφή και ερμηνευτικά σχόλια — για στενυκλών μοντέλων έξω από την Ελλάδα και 15.000 λίστες ονομάτων των αλφαριθμητικών σειρά μαζί με το λιμάνι, ημερομηνία άφιξης, όνομα του καραβιού και τον προορισμό τους.

Ο τόμος II περιλαμβάνει (ομαδοποιεί) μέλη της οικογένειας και φίλους που ταξίδευαν μαζί.

Ο τόμος III παρατέμνει στον τόμο I κατά πόλη και κράτος.

Ο τόμος IV επικεντρώνει το ενδιαφέρον στο Worcester, MA περιοχή των Ελλήνων ατόκων.

Ο τόμος V είναι ένας κατάλογος από το 1902 ως το 1906 7.000 αφίξεων στη Βοστώνη, MA. Είναι εμφανές ότι έχει δοθεί μεγάλη προσοχή και φροντίδα στη λεπτομέρεια σ' αυτές τις εκδόσεις.

Μία θετική εισαγωγή στο χώρο της γενεαλογίας και της ελληνικής κληρονομιάς! Αυτό είναι επιτακτική ανάγκη για κάθε βιβλιοθήκη που έχει μία μεγάλη ελληνική κοινότητα που κατοικεί μέσα στα όρια της πόλης της. Αυτό είναι επιτακτική ανάγκη για κάθε γενεαλογική βιβλιοθήκη. Είναι επίσης ανάγκη για κάθε Έλληνα που ενδιαφέρεται για την ιστορία του/της. Η Βούλτσου έχει δεσμευτεί να συνεχίσει αυτή της ζωτικής σημασίας δουλειά και γιαντό πρέπει να επικροτήσουμε την προσπάθειά της και όλους όσους τη βοηθούν.

Μετάφραση:
Νατάσας Κ. Κωστούλα

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Στα γραφεία του περιοδικού μας φτάνουν καθημερινά αρκετά έντυπα, που εκδίδονται από Ζαγορίσιους Συλλόγους και άλλους φορείς και αναφέρονται στα χωριά μας.

Είναι μια προσπάθεια αξιοποίηση των συμπατριωτών μας, που προπαθούν μ' αυτό τον τρόπο να κρατήσουν άρρηκτους τους δεσμούς τους με τη γενέτειρα και να προβάλλουν το Ζαγόρι συνεχιστές άξιοι της πλούσιας πολιτιστικής του παράδοσης.

Το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» που φέτος κλείνει τα δέκα έξη του χρόνια ζωής, αισθάνεται πολύ περήφανο για τη συνεργασία του με φορείς, που έχουν τους ίδιους μ' αυτό στόχους και οράματα.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα έντυπα αυτά, όσα φτάνουν στα χέρια μας, να τα γνωρίσουν περισσότεροι συμπατριώτες μας και να γίνουν φίλοι τους και συνεργάτες.

1. «**Η ΚΑΛΟΥΤΑ** μας» περιοδικό 24 σελίδες σχήματος 16X24 εκ. (ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΛΟΥΤΑΙΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΩΝ) ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ (Γιν. Πίνδου 30) ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Βρίσκεται στον 5ο χρόνο κυκλοφορίας του με αριθ. τεύχ. 17.

2. «**ΒΟΒΟΥΣΙΩΤΙΚΑ**» ΔΙΜΗΝΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ δελτίο σε σχήμα 30X42 εκ. που εκδίδεται από τον κ. Χρόνη Δρούγια (Κ. Γερακάρη 6 - Ιωάννινα) και διανέμει ήδη το 10ο έτος κυκλοφορίας της (αριθ. φύλ. 58).

3. «**Ο παλμός των Μηλιωτών**» εφημερίδα με τέσσερις σελίδες και σχήμα 25X35 εκ. ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ με έδρα τους Μηλιωτάδες. Φέτος έκλεισε τα 11 χρόνια ζωής της (αριθ. φύλ. 120).

4. «**ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ**» 4σέλιδη ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ «ΕΝΩΣΗΣ» ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΠΑΠΙΓΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ Ηπείρου (Κρέοντος 35 Αθήνα) Έτος Ε' (αριθ. φύλ. 21).

5. «**Δικροφωτία Νέα**» 4σέλιδη σχήματος 25X34. Δίμηνη εφημερίδα του Συλλόγου Δικροφωτιών Ζαγορίου. Υπεύθυνος έκδοσης: Δημ. Παπαγιαννόπουλος. (αριθ. τεύχους 57). Κ.Τ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ.

6. «**Τα Νέα των Βρυσηγοριών**» ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ. Αρχίζει να εκδίδεται το έτος 1993 (αριθ. φύλ. 5) σε σχήμα 30X42 εκ. με 12 σελίδες. Είναι μια αξιόλογη, ούτως προσπάθεια, η καλύτερη μέχρι σήμερα στο είδος της.

7. «**ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΤΙ**» σχήμα 24X32. Εκδότης: Αδελφότητα Γρεβεντιού Αθηνών. Εκδίδεται για πρώτη φορά και μόλις κυκλοφόρησε το πρώτο της φύλλο. Καλό και επιδοτικό φορό το ξεκίνημά της.

8. Τελευταία εφημερίδα «**ΤΑ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ**» της Ένωσις Ζαγοριανών Αθηνών, δ/νση Γεωμάνου 41 Αθήνα. Είναι 4σέλιδη σε σχήμα 30X42 εκ. και φέτος μπήκε στο 3ο έτος κυκλοφορίας της (αριθ. φύλ. 7).

Προς όλους, που μοχθούν για την έκδοση των παραπάνω εντύπων αξίζουν συγχαρητήρια και η ευχή μας είναι να συνεχίσουν την ωραία αυτή προσπάθεια και όλοι μαζί ως εργαζομένη για να κρατήσουμε το Ζαγόρι ψηλά όπως του ταξιάρχη.

Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΚΛΑΡΙΝΑ ΣΤΟ «ΜΕΓΑΡΟ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ»

Γρηγόρης Καψάλης

Στις 31 Μαρτίου η παραδοσιακή ηπειρώτικη μουσική γνώρισε στιγμές μεγαλείου. Στο περίφημο «Μέγαρο Μουσικής» των Αθηνών φιλοξενήθηκαν Ηπειρώτες καλλιτέχνες! Ήταν μια εκδήλωση που δεν τίμησε μόνον αυτούς που είχαν τη χαρά να δείξουν τη δεξιότητά τους. Η τιμή ανήκει περισσότερο σ' αυτούς που είχαν την έμπνευση να φιλοξενήσουν, επί τέλους, στο μεγαλειώδη ναό της μουσικής γνήσιους εκφραστές της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής, της δημοτικής μας μουσικής. ΕΥΓΕ! σ' αυτούς που είχαν τη φαινή αυτή ιδέα. ΕΥΓΕ! και στους καλλιτέχνες μας που κέρδησαν μεγάλη δόξα. Γιατί πράγματι εκείνο το βράδυ δοξάστηκαν. Στο κατάμεστο Μέγαρο ζήσαμε στιγμές πρωτόγνωρες. Καθλωμένοι παρακολουθήσαμε μια κατανυκτική μυσταγωγία. Και οι τέσσερις καλλιτέχνες του κλαρίνου, με τις «κομπανίες» τους, ήταν υπέροχοι. «Χειροκρότημα σαν το χθεσινονοβραδύν δεν έχει ξανακουστεί στο Μέγαρο...» γράφει αρθρογράφος της ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑΣ και συνεχίζει: «Δεν ήταν μόνο το άχτι και η έντασή του, κάθε φορά που ένα σόλο τελειώνει και υποκλινόταν ελαφρά οι μουσικοί. Ήταν και πως προέρχεται από χέρια που δεν είχαν ξανακουστεί στη μεγάλη αίθουσα». Και την ψυχή μας αν διάβαζε ο κ. Απέργης δεν θα τάχαρε έτσι. Εμείς σαν καρτερικοί Ηπειρώτες που είμαστε λέμε: «Κάλλιο αγρά παρά ποτέ».

Κελάφησε το κλαρίνο εκείνο το βράδυ, φοβισμένο αηδόνι είναι αλήθεια, έβω από το φυσικό του περιβάλλον. Και οι τέσσερις καλλιτέχνες μας, ο Γρηγόρης Καψάλης, ο Πέτρος (Λούκας) Χαλκιάς, ο Βαγγέλης Σούκας και ο Νίκος Φιλίππιδης ήταν αθάνατοι. Θεράμ συγχαρητήρια σ' όλους. Όμως ο Γρηγόρης μας, ο Ζαγορίσιος ο Γρηγόρης, ο Γρηγόρης Καψάλης ήταν κάτι το διαφορετικό. Ορισμένες στιγμές, τις περισσότερες, ξέφευγε από την πραγματικότητα, τη φυσική μας ύπαρξη, εξαίτωνόταν κι ανέβαινε ψηλά, παίρνοντας μαζί του και τις δικές μας ψυχές. Κάτι σαν προσευχή πιστού Χριστιανού. Τα αέρινα δάχτυλά του που χάιδευαν τα «κλειδιά» του κλαρίνου του για να μας ανοίξει δρόμο στα δύσκολα μονοπάτια της Γενοβέφας και του Αλάμπη, ήταν σαν να κεντούσαν αραχνοφάντα στολίδια στον καμφά της ζαγορίσιας παράδοσης. Τίποτε ξένο, τίποτε φερό, κανένας επιδεικτικός αυτοσχεδιασμός. Κανένας «ανατολικός μουσικός δρόμος», όπως διάβασα σε κάποια κριτική γι' αυτόν. Καμιά ξένη επίδραση. Πιστή, συνειδητή τήρηση της παράδοσης με την εξελικτική της πορεία. Βυζάντιο και μέχρι σήμερα. Μασετικό, ταιλαντικό, πρωτόγονο ζωντανά της ζαγορίσιας μουσικής όπως την άκουσε από τον πατέρα του, τον αξέχαστο Λέσιο καψάλη, δεξιότηχη του «νταϊρέ» και απαρύμλλο τραγουδιστή, όπως είναι κι ο ίδιος. Και από το θείο του το Ντίνο Καψάλη και το Σαλέα ονομαστή κλαρίνα, που καθοδηγήσαν τα πρώτα βήματά του κι άφησαν εποχή στο Βάλτο και το Ξηρόμερο.

Εμεινε κάμποσο διάστημα κοντά τους ο Γρηγόρης. Άντρας πια, εικοσιδύο χρονών, το 1951 γύρισε στο Ζαγόρι. Στην αρχή έμενε στο χωριό μας τον Ελαφότοπο. Έκανε «κομπανία», «ζυγιά» με τους καλλιτέχνες από τα Κάτω Πεδι-

νά, τα περίφημα «Τακούτσια». Αργότερα κατέβηκε στα Γιάννινα. Δεν έχασε ούτε στιγμή το χωριό του. Έρχεται στην Αθήνα μόνον όταν Ηπειρώτες νοσταλγοί τον παρακαλέσουν να καταλαγιάσει τον πόνο τους για την πατρίδα ή περαστικός για το εξωτερικό που τον καλούν σε συναυλίες. Διακρίθηκε σε συναυλίες στη Γερμανία και την Ολλανδία. Πήρε το Β' βραβείο στο φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής στο Κλβέλαντ των ΗΠΑ. Σίγουρα έχει κι άλλες περιγαμνές που εγώ δεν τις ξέρω. Τώρα είναι δάσκαλος στο Μουσικό Γυμνάσιο Δολιανών.

Από τα παιδικά μας χρόνια, είμαστε συνομήλικοι, φάνηκε ότι αυτό θα γίνει κάτι ξεχωριστό. Ο δάσκαλός μας, ο αείμνηστος ο Γιάννης ο Μπίσος, το διέγινωσε από τότε και συχνά τόλεγε. Ήταν άριστος μαθητής, τακτικός και πάντοτε μελετημένος. Καλογραμμένη η «αντιγραφή» του. Σαν τώρα θυμάται τα ωραία στρογγυλά του γράμματα. Και πράγματι ξεχώρισε. Διέπρεψε στο χώρο του, έγινε ο πρώτος. Το πληθωρικό του ταλέντο, αφομοίωσε εύκολα την πείρα από το οικογενειακό του μουσικό περιβάλλον. Η δύναμη και πνοή που άντλησε από τη ζαγορίσια παράδοση και η ακόρεστη φιλομάθεια του τον οδήγησαν τόσο ψηλά! Δεν ξέρω αν είναι ο καλύτερος. Αναμφισβήτητο όμως είναι μεταξὺ των πολύ ολίγων εκλεκτών. Είναι μεταξύ αυτών που ανάγκασαν ένα Λεωνίδα Καβάκο να 'πει, όταν τον ρώτησαν αν θα 'παίξε μ' ένα κλαρινίστα: «Δεν ξέρω να παίξω έτσι. Μακάρι να 'ξερα»...

Και στα δυο μέρη της συναυλίας ο Γρηγόρης μάς μάγεψε. Δάκρυα χαράς, νοσταλγίας, περηφάνειας, ικανοποίησης (ανάμεικτα συναισθήματα), έβρεξαν το παχύ χαλί του Μεγάρου. Καλοί και οι συνοδοί του, ο Χ. Καρχανάκης βιολί, ο Θ. Μαρκόπουλος λαούτο και ο Αντ. Χαλιλόπουλος, ντέφι. Στο πρώτο μέρος έπαιξε Γενοβέφα. Γιαννιώτικη πατινάδα και Αλάμπη. Στο δεύτερο μέρος της Βλάχα, Λιασκοβίκι, Φράσια κι έκλεισε με Ζαγορίσια γυρίσματα. Να μην ξαναπιά τα ίδια... Δυο χιλιάδες άνθρωποι καρφωθήκαμε άλλοι. Σε μια στιγμή μόρθε να σηκωθεί να φωνάξω «γεια σου Τσεβαριώτη Γρηγόρη!»... Όμως δεν τόλμησα. Η κατανυκτική μυσταγωγία μου το απαγόρευε. Ο καθένας πάλνε με τα συναισθήματά του. Περιέργες στιγμές. Τα ίδια τραγούδια κι απ' τον ίδιο καλλιτέχη είχαμε την ευτυχία να τ' ακούσουμε πολλές φορές. Όμως εδώ ήταν κάτι αλλιώτικο. Ήταν σαν να συναντάς αγαπημένα πρόσωπα στην ξενιτιά, απρόσμενα.

Ας είναι καλά Γρηγόρη. Τιμή για μας που είσαι καλός φίλος μας και συγχωριανός μας. Είμαστε περήφανοι για σένα. Το Ζαγόρι και ιδιαίτερα το Τσεβαρί, δε θα πάφουν να σ' αγατούν, όπως πάντα.

Πριν κλείσω θέλω να ζητήσω συγγνώμη από το φίλο μου το Γόρη αν δεν κατάφερα να 'πω αυτό που θα ήθελε. Σκοπός μου δεν ήταν να παρουσιάσω τον ίδιο τόσο, όσο το συγκεκριμένο γεγονός. Εξάλλου δεν έχει ανάγκη επαίνων και συστάσεων και μάλιστα στο ζαγορίσιο περίγυρο.

Αριστοβούλος

Λαϊκά έθιμα του τόπου μας

ΣΚΗΝΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΓΑΜΟΥ

Χρήστου Α. Δουσιμη

να ζήσ' η νύφη κι ο γαμπρός, να ζήσει κι ο κομπάρσος
γειαό! κομπάρσε παινεμένη και στον κόσμο ξακουσμένη.

Ένα τραγούδι θα σας πω επάνω στην κιθάρα

να ζήσ' η νύφη κι ο γαμπρός, να ζήσει κι ο κομπάρσε.

Ένα τραγούδι θα σας πω επάνω στο λεμόνι

να ζήσ' ο πρωτοσυμπέθερος κι οι καλεσμένοι όλοι.

Κομπάρσε που στεφάνωσες τα δυό τα κυπαρίσσια,

να σ' αξιώσει ο Θεός να 'ρθεις και στα βαφτίσια.

Στο μεταξύ τα όργανα ενθουσίαζαν και συγκεντρώνονταν με τους καθιστικούς και χορευτικούς σκοπούς που έπαιζαν. Ήταν η προετοιμασία για να αρχίσει ο χορός που σ' αυτή τη φάση αποτελούσε την πιο εντυπωσιακή, ευχάριστη και θεαματική σκηνή του γάμου, γιατί παρουσίαζε τάξη, επισημότητα, εκφραστικότητα και διάγνωση.

«Στον γάμο γαμπρού το σπίτι μια μιλία δε να φαντορεί
κι αν ανθίσει κι αν καρπίσει πέντε ρουλιές δε να 'ποχτήσει
και μια καλοθηγατέρα κι αυτή να 'ναι αρχοντοπούλα
κι αρχοντόπουλο να πάρει, σ' αρχοντοπούλα να πάει».

Το τραγούδι αυτό ήταν χαρακτηριστικό της προδοσίας για τη δημιουργία και την καλοπορεία του γάμου, αλλά και την ευτυχία των απογόνων.

Ακόμα συνήθιζαν να τραγουδούν κι άλλα σχετικά με το γεγονός του γάμου τραγούδια, όπως αυτό που ακολουθεί:
«Ένα τραγούδι θα σας πω, αν έχω και το θάρρος

βουνά, το δεύτερο το πίνω εις υγιάν του κομπάρσου, να σε δοίμε και με λάδι κομπάρσε κλπ.»

Με την κατανάλωση αλκοόλ οπτικού κρασιού ο χορός και το γλέντι κρατούσε ως το πρωί. Έτσι τελειώνει ο γάμος με τις ποικίλες και εντυπωσιακές διαδοχικές σκηνές του. Είχε όμως και μια συνέχεια την επόμενη Κυριακή στο σπίτι της νύφης, όπου γινόταν τα «παιτόφρια» —γορταστική εκδήλωση στην επιστροφή—. Εκεί παράθεταν τραπέζι στους οικείους και συγγενείς του γαμπρού και ακολουθούσε γλέντι και χορός με όργανα.

Ο παραδοσιακός γάμος, που περιγράφουμε, είναι σήμερα απλή αναμνηση γι' αυτούς, που τον έζησαν και αγνόωσαν, χωρίς σημασία, για τους νέους.

Από το 1950 και σε διάστημα λίγων χρόνων έλειψε ο παραδοσιακός γάμος. Με το κύμα της αστυφιλίας, που έφτασε, ερήμωσε η υπαίθριος από τους νέους, οι οποίοι θα μπορούσαν να δώσουν κάποια συνέχεια στα γραφικά και πλούσια σε νοήματα έθιμα του παραδοσιακού γάμου.

Παράλληλα η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη, που συντέλεσε κυρίως μετά το 1960 και η διάδοση και στη χώρα μας νέων ιδεών και συνθημάτων, χάρισαν η έβλαν στο περιβάλλον τα λαϊκά έθιμα. Τίσις σε λίγες μοναδικές περιπτώσεις κάποιοι λάτρες της λαϊκής μας παράδοσης προσπάθησαν να συμβάλουν στη διατήρηση και συνέχιση των εθίμων του παραδοσιακού γάμου και άλλων λαϊκών εκδηλώσεων. Οι μεμονωμένες αυτές προσπάθειες αποτέλεσαν προσφορά στη διατήρηση της λαϊκής μας παράδοσης, η οποία είναι σημαντικό στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας και της ιστορικής μας συνέχειας.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

Η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

Φέτος συμπληρώνονται 150 χρόνια λειτουργίας της Ριζαρείου Σχολής. Το ξεκίνημά της έγινε το 1844. Για το γεγονός αυτό το Δ.Σ. της Σχολής προγραμματίζει εκδηλώσεις το προσεχές καλοκαίρι στο Μονοδένδρι και στο Παν/μιο Ιωαννίνων. Με την ευκαιρία αυτή οι απόφοιτοι που διαμένουν στα Γιάννινα και την περιοχή τους αναδιοργανώνουν το εδώ Παράρτημα της ΕΑΡΕΣ (Ενώσεως Αποφοίτων Ριζαρ. Εκπλ. Σχολής) και προγραμματίζουν τη δική τους συμμετοχή στις εκδηλώσεις.

Παρακαλούνται οι απόφοιτοι της περιοχής μας να επισκεφθούν με το παράρτημα τόσο για την οργάνωσή τους όσο και για τη συμμετοχή τους στις εκδηλώσεις.

Για οποιαδήποτε πληροφορία τηλεφωνείτε στο τηλέφωνο 20.683 εργάσιμες ώρες.

Σ.Σ.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ»

Αθόρυβα αλλά σταθερά το Πνευματικό Κέντρο «Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ», κάτω από την αιγίδα του Ριζαρείου Ιδρύματος, εργάζεται για την πολιτιστική ανέλιξη της περιοχής του Ζαγορίου και γενικότερα με την ενίσχυση δραστηριοτήτων, που στοχεύουν στην τόνωση της ζωής των χωριών μας και την πραγματοποίηση ποικίλων πνευματικών εκδηλώσεων ώστε η παρουσία του Κέντρου στην πνευματική κίνηση του τόπου μας να είναι έντονη.

Στη σχετική μικρή διάρκεια της ζωής του (από τον Αύγουστο του 1990 μέχρι σήμερα) έχει να παρουσιάσει ένα πλούσιο έργο σε πολλούς τομείς της πνευματικής δράσης με κέντρο το Ζαγόρι, όπως ακριβώς το οραματίζονται και ο αξεχαστος **Κώστας Λαζαρίδης**, που το όνομά του εσεί θα μνημονεύουμε, όταν θα αναφερόμαστε στο Ζαγόρι.

Στα πλαίσια λοιπόν των δραστηριοτήτων του Πνευματικού Κέντρου πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαρτίου την Τετάρτη το απόγευμα στην αίθουσα τελετών της Ε.Η.Μ., μια ωραία πνευματική εκδήλωση με την ομιλία της κ. Αμαλίας Βλαχοπούλου-Οικονόμου λέκτορος της Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και με θέμα:

«Αρχαιολογική τοπογραφία της περιοχής του Ζαγορίου».

Η ομιλήτρια, η εκλεκτή συμπατριώτισσά μας από τη νέα γενιά των Ζαγορίσιων επιστημόνων κ. Βλαχοπούλου-Οικονόμου, γέννημα και θρέμμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με μεταπτυχιακές σπουδές σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης του Σάλομπεργκ της Αυστρίας και του Ρέγκενσμπουργκ της Γερμανίας, ανέπτυξε το θέμα με

πολλή άνεση και σαφήνεια.

Η παράλληλη προβολή κατά την διάρκεια της ομιλίας πολλών ολάνθις επεξηγηματικών του κειμένου, μας έδωσαν μια ολοκληρωμένη εικόνα για την αρχαιολογική τοπογραφία του Ζαγορίου και γενικά μάθαμε τόσα πολλά για τα πρώτα χρόνια της ύπαρξης ζωής και ανθρώπινης δραστηριότητας στον τόπο μας.

Εξ άλλου αναφερόμενοι στην επιστήμη της αρχαιολογίας διαπιστώνουμε με υπεργνώση την ελληνικότητα της φυλής μας και τα προϊστορικά και άλλα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης, είναι οι απνευδότεροι μάρτυρες μιας ιστορικής συνέχειας από τους Μολοσσούς μέχρι τους σημερινούς περήφανους κατοίκους της Ηπείρου.

Τα αρχαία μάρμαρα δίνουν μια ξεχωριστή υπόσταση στο έθνος μας και το στίγμα της Ελλάδας στην Ευρώπη μπροστά από πολλές χιλιετίες.

Θα ήταν σκόπιμο την ομιλία της αρχαιολόγου κ. Αμαλίας Βλαχοπούλου-Οικονόμου να είχαν παρακολουθήσει ορισμένοι από τους Ευρωπαίους φίλους μας, που πρόκειται να επισκεφτούν τον τόπο μας μεθαύριο για την σύνοδο των υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια γνωριμία με τις αρχαιότητες της περιοχής μας θα τους ήταν πολύ χρήσιμη.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΝΕΕΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Συνεχίζονται με γοργό ρυθμό οι εργασίες εγκατάστασης στο Μονοδένδρι του υπόγειου καλωδίου για το δίκτυο του Ο.Τ.Ε. με το οποίο θα συνδεθούν οι υπάρχουσες από παλιότερα —30— τηλεφωνικές παροχές και στη συνέχεια θα προστεθούν και άλλα —40— νέα τηλέφωνα για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της Κοινότητας.

Έτσι όλα σχεδόν τα σπίτια του χωριού θα έχουν τηλέφωνο και με τη βελτίωση που γίνεται του δικτύου (υπόγειο καλωδίωση), η τηλεφωνική επικοινωνία προβλέπεται να είναι τέλεια, απαλλαγμένη πλέον από τις δυσλειτουργίες του παρελθόντος.

Ας σημειωθεί ακόμα, πως κατά την παρούσα φάση των ανωτέρω εργασιών θα τοποθετηθούν και δύο αυτόματα τηλέφωνα για κοινή χρήση με κάρτα το ένα στην κεντρική πλατεία του χωριού και το άλλο στην αφετηρία των λεωφορείων ώστε να εξυπηρετούνται οι πολυπληθείς επισκέπτες αλλά και οι μόνιμοι κάτοικοι.

Σ. Θ.

ΜΝΗΜΗ ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ

Τη μνήμη του ιστορικού και συγγραφέα Λεάνδρου Βρανούση τίμησε η πόλη των Ιωαννίνων την Τε-

τάρτη 13 Απριλίου στις 8 μ.μ. στην Αίθουσα Τελετών της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας.

Ο εκπαιδευτικός και συγγραφέας κ. Σπύρος Εργολάβος παρουσίασε τη ζωή και το έργο του αείμνηστου μεγάλου άνδρα της Ηπείρου μ' ένα λόγο μεστό και σ' ένα πολυπληθές ακροατήριο από ανθρώπους του πνεύματος της πόλης των Ιωαννίνων και πολλούς Ζαγορίσιους.

Στη συνέχεια ο συμπατριώτης μας αναστηρωτής καθηγητής της ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Γιώργος Παπαγεωργίου μίλησε για τον ιστορικό Λεάνδρο Βρανούση και τέλος ο αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθηγητής της Φιλοσοφίας κ. Παναγιώτης Νούτσος αναφέρθηκε στο έργο του Βρανούση από τη σκοπιά του ιστορικού των Ιδεών.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης λειτουργήσε στον προθάλαμο της Αίθουσας Τελετών της Ακαδημίας μικρή έκθεση με τα έργα του Λ. Βρανούση σε συνεργασία με τη Ζωσιμαία βιβλιοθήκη.

Την τελετή τίμησε με την παρουσία της και η καθηγήτρια κ. Έρα Λ. Βρανούση σύζυγος του εκλιπόντος.

Οι Ηπειρώτες και ιδιαίτερα οι Ζαγορίσιοι δεν πρόκειται να ξεχάσουν ποτέ το Λεάνδρο Βρανούση.

Σ. Θ.

ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΩΝ

Στον αδελφικό μας φίλο και εκλεκτό συνάδελφο Μάκη Κομπάρο, που επέβη επιλέχθηκε από το αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο, προϊστάμενος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθηνών, θεριμά συγχαρητήρια και πολλές ευχές, για επιτυχία στο δύσκολο έργο που αναλαμβάνει.

Η επιλογή του μας γέμισε χαρά και ικανοποίηση, γιατί αποτελεί δικαίωση των αγώνων του και της πολυχρονης προσφοράς του στην παιδεία και την εκπαίδευση.

Είμαστε βέβαιοι πως με τα προσόντα του, τις γνώσεις, το ήθος του και την εργατικότητα του θ' ανταποκριθεί στα νέα καθήκοντά του και θα μας κάνει να νιώθουμε υπερήφανοι πρώτα σαν φίλοι του και συνάδελφοι και μετά σαν Ασπραγελιώτες.

Φίλε Μάκη, γνωρίζοντας τις ικανότητές σου και τον χαρακτήρα σου, πιστεύουμε πως σαν προϊστάμενος πλέον και πρόεδρος του Υπηρεσιακού Συμβουλίου πιξίδα των θέσεών σου θάναί πάντα η εφαρμογή του Νόμου και η υπεράσπιση του δικαίου αυτήματος κάθε συναδέλφισσας και συναδέλφου.

Σου ευχόμαστε με όλη μας την καρδιά υγεία, δύναμη και ελιξιρινά κάθε επιτυχία στο έργο που καλείσαι να επιτελέσεις και να προσφέρεις.

Ασπραγελιώτες δάσκαλοι

ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

(Η μαθητική εφημερίδα «Η ζωή στο χωριό», των τροφίμων του Ριζαρείου Οικοτροφείου Μονοδενδρίου)

Αληθινά δοκίμασε ευχάριστη έκπληξη, όταν πήραμε στα χέρια μας την 8σέλιδη εφημερίδουλα, που ετοίμασαν οι μικροί μαθητές του Ριζαρείου Οικοτροφείου Μονοδενδρίου με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Η ζωή στο χωριό». Είναι μια αξιότιμη πρωτοβουλία των παιδιών αυτών αλλά και ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, πως ακόμα δεν έσβησαν ολότρελα οι παιδικές φωνές στο Ζαγόρι μας. Εκεί (Βασ. Σοφίας 24) υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του αειμνήστου

ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ διατελέσαντος Συμβούλου της Σχολής **ΗΠΕΙΡ. ΑΓΩΝ 8/4/94**

Νεκρός βρέθηκε προχθές το πρωί από τον αδελφό του μέσα στο σπίτι του, στο Πάτιγκο Ιωαννίνων ο Ταμίας Βασίλ. του Σπυριδ. 72 χρόνων συνταξιούχος ΟΓΑ.

Τα αίτια του θανάτου του θα εξακριβωθούν από την νεκροψία-νεκροτομή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Κ. ΠΕΛΙΝΑ:
— Στις 11 Απριλίου στο «Πνευματικό Κέντρο Ζαγορίου» έγιναν οι αρχαιρεσίες του «Μορφωτικού Εξαρχιστικού Συλλόγου» Κ. Περινών για την ανάδειξη νέου Δ. Σ/λίου και Ε. Επαρχίας.
— Από τις αρχαιρεσίες η νέα Διοίκηση του Συλλόγου για τη διετία 1994-96 καταρτίστηκε από τους εξής:

Για το Δ.Σ.:
Πρόεδρος: Σπύρος Γ. Κατελίδης
Αντιπρόεδρος: Μαρίνα Κοντούρη
Γ. Γραμματέας: Βασίλης Τζιόβας
Ταμίας: Γιάννης Στούπης
Μέλη: Διομήδης Σουσιόπουλος, Γιώργος Χ. Νταχής, Γιώργος Χουλιάρας.

Αναπλ. μέλη: Δημοσθένης Ζαλακίδης και Γεώργιος Παπαδόπουλος
Για την Ε. Επαρχία:
1. Ξενοφών Κοντούρης
2. Στέφανος Τζούνης
3. Γιάννης Σουσιόπουλος και αναπληρωματικό μέλος ο Κώστας Κατελίδης.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
Στις 19 του περασμένου Μάρτη, σε αίθουσα του ξενοδοχείου STANLEY, από την Ένωση Αποδήμων Ελλαφοτόπου δόθηκε τσάι. Ήταν μια πολύ ευχάριστη βραδιά για όλους μας. Βρεθήκαμε

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

κ. Γεώργιο Ρούντο, *Εάνη* Απαντώντας στην από 22/3/94 επιστολή σας, σάς γνωρίζουμε ότι μέχρι τώρα δεν έφτασε στη σύνταξη του περιοδικού μας άρθρο σας με θέμα: «Οι αγώνες των Σουλιωτών το 1821».

Σ.Ε.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΚΛΟΠΗ ΣΤΟ ΔΙΚΟΡΦΟ

Άγνωστοι σε απροσδιόριστο χρόνο, διέρρηξαν στο Δικόρφο το σπίτι του Δημητρίου Ρούντου του Ευριπίδη που κατοικεί στην Αθήνα και έλεψαν ένα αλυσοπρίνο και είδη ρουχισμού. Κατά πάσαν πιθανότητα πρόκειται για λαθρομετανάστες Αλβανούς, γιατί τα αλυσοπρίνα είναι στο στόχαστρο παρόμοιων δραστηριοτήτων τους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Η Διοίκηση της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής και η οικογένεια Βρανούση επέλεξαν την Κυριακή 10.4.94 επίσημο μνημόσυνο στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου Ριζαρείου στο Μονοδένδρι, όπου λειτουργεί δι. της ψυχής του αειμνήστου

ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ

διατελέσαντος Συμβούλου της Σχολής

ΗΠΕΙΡ. ΑΓΩΝ 8/4/94

ΑΙΦΝΙΔΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Νεκρός βρέθηκε προχθές το πρωί από τον αδελφό του μέσα στο σπίτι του, στο Πάτιγκο Ιωαννίνων ο Ταμίας Βασίλ. του Σπυριδ. 72 χρόνων συνταξιούχος ΟΓΑ.

Τα αίτια του θανάτου του θα εξακριβωθούν από την νεκροψία-νεκροτομή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Κ. ΠΕΛΙΝΑ:
— Στις 11 Απριλίου στο «Πνευματικό Κέντρο Ζαγορίου» έγιναν οι αρχαιρεσίες του «Μορφωτικού Εξαρχιστικού Συλλόγου» Κ. Περινών για την ανάδειξη νέου Δ. Σ/λίου και Ε. Επαρχίας.
— Από τις αρχαιρεσίες η νέα Διοίκηση του Συλλόγου για τη διετία 1994-96 καταρτίστηκε από τους εξής:

Για το Δ.Σ.:
Πρόεδρος: Σπύρος Γ. Κατελίδης
Αντιπρόεδρος: Μαρίνα Κοντούρη
Γ. Γραμματέας: Βασίλης Τζιόβας
Ταμίας: Γιάννης Στούπης
Μέλη: Διομήδης Σουσιόπουλος, Γιώργος Χ. Νταχής, Γιώργος Χουλιάρας.

Αναπλ. μέλη: Δημοσθένης Ζαλακίδης και Γεώργιος Παπαδόπουλος
Για την Ε. Επαρχία:
1. Ξενοφών Κοντούρης
2. Στέφανος Τζούνης
3. Γιάννης Σουσιόπουλος και αναπληρωματικό μέλος ο Κώστας Κατελίδης.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
Στις 19 του περασμένου Μάρτη, σε αίθουσα του ξενοδοχείου STANLEY, από την Ένωση Αποδήμων Ελλαφοτόπου δόθηκε τσάι. Ήταν μια πολύ ευχάριστη βραδιά για όλους μας. Βρεθήκαμε

εκεί παραπάνω από εκατόν πενήντα Τσερβαριώτες. Μια βραδιά γνωριμίας και αγάπης. Γνωρίσαμε Τσερβαριώτες που τους βλέπαμε για πρώτη φορά! Είπαμε τα δικά μας, τα χωριανικά μας. Συζητήσαμε θέματα της ΕΝΩΣΗΣ και του χωριού μας. Όσοι έλειπαν δεν έχασαν μόνον το ωραίο σερβίρισμα του καλού συγχωριανού μας Ανδρόκλή Καραλή. Έχασαν κυρίως τον Τσερβαριώτικο αέρα που δρόσιζε εκείνο το βράδυ την ανάμωσή μας. Τους συμβουλευόμαστε άλλη φορά να μη χάνουν την ευκαιρία.

Την ίδια βραδιά, σε φιλικότατη ατμόσφαιρα, έγιναν και αρχαιρεσίες για την ανάδειξη καινούργιας διοίκησης. Εκλέχτηκαν και καταρτίστηκαν σε σώμα:

Για το Διοικητικό Συμβούλιο:
1) Αριστόβουλος Χρόνης, Πρόεδρος.
2) Κώστας Βλαστός και 3) Κώστας Καρπούνης, αντιπρόεδροι.
4) Πρόεδρος Γκωγιάννης, Γεν. Γραμματέας
5) Γιάννης Τζόκας, Ταμίας.
6) Εριέττα Σουρανάκη-Λιόγκα Έφορος, με 7) αναπλ. την κ. Κατ. Οικονομίδα.
8) Παναγιώτης Ζυγούρης, εκπρόσωπος της Ενώσεως.
9) Γεώργιος Λιόγκας, υπεύθυνος των νέων της Ενώσεως μας. Αναθέσαμε το σπουδαιότερο και δυσκολότερο καθήκον στο Γιώργο, εκτιμώντας τις αναμφισβήτητες ικανότητές του, την αγάπη του για το χωριό μας και την εκτίμησή του από τους νέους μας. Πρέπει να επιτύχει στην αποστολή του, να φέρει κοντά στην ΕΝΩΣΗ ΜΑΣ όλους τους νέους μας. Θα τον βοηθήσουμε όλοι μας, γονείς, παππούδες, γιαγιάδες. Θα εξασφαλίσουμε έτσι το μέλλον της Ενώσεώς μας, για το καλό του χωριού μας.

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή Πρόεδρος: Θεόδωρος Βουδάς
Μέλη: Σπύρος Στεφανίδης και Χρήστος Καραϊσκος.

Προσφορές για ενίσχυση του έργου της Ενώσεως Αποδήμων Ελλαφοτόπου.
1) Αθηνά Οικονομίδα 150.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Αποστόλου.
2) Βολογιαννίδης Χριστόφ. 15.000 δρχ.
3) Βικτωρία Τσιντζα 10.000 δρχ.
4) Παναγιώτης Σιούτης 10.000 δρχ.
5) Αθανάσιος Οικονομίδης 10.000 δρχ.
6) Θρασύβουλος Λιόγκας 5.000 (στη μνήμη Κ. Τζόκα)
7) Βλαστός Κων/νος 5.000 δρχ.
8) Δημήτριος Κρεμμυδάς 5.000 δρχ.
9) Ευάγγελος Μαυριανός 5.000 δρχ.
10) Όλγα Λιόγκα 5.000 δρχ.
11) Ανδρέας Φαριμάκης 5.000 δρχ.
12) Σπύρος Οικονομίδης 5.000 δρχ.
13) Επαμειν. Οικονομίδης 5.000 δρχ.
14) Μιχ. Αθανασόπουλος 5.000 δρχ.
15) Φερενίκη Ράδη 2.000 δρχ.
16) Αυγή Οικονομίδα 5.000 δρχ.
17) Σπύρος Κατσίκης 5.000 δρχ.
18) Πολύβιος Δάλλας 5.000 δρχ.
19) Αλεξιάδης Φρίξος 5.000 δρχ.
20) Μενέλαος Χρόνης 5.000 δρχ.
21) Νικόλαος Π. Τζόκας 3.000 δρχ.
Όλους τους ευχαριστούμε.
Ο Πρόεδρος
Αριστ. Χρόνης

Ένα δίκαιο παράπονο

ΓΙΑΤΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΜΕ...

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Κοινοτήτων Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου κάνει γνωστά τα εξής:

Την Τρίτη 29-3-1994 μεταδόθηκε ζωντανά από κλιμάκιο της ΕΤ1 η εκπομπή «PANTEBOY TO MEΣHMEPI» από τα Γιάννινα, με σκοπό την προβολή των προβλημάτων που απασχολούν το Νομό Ιωαννίνων. Στην εκπομπή συμμετείχαν ύστερα από πρόσκληση, αρχές και φορείς του Νομού. Ο Σύνδεσμός μας εκπροσωπήθηκε με τον Πρόεδρο κ. Νίκο Λογοθέτη και τον αντιπρόεδρο κ. Γιώργο Σουκουβέλο, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της εκπομπής απεχώρησαν για τους εξής λόγους:

1.-Διότι είναι απαράδεκτο σε μια περιοχή με τόσα προβλήματα όπως είναι ο Νομός μας να έρχεται τόσο σπάνια το κρατικό κανάλι, να σπεύδει διψασμένος ο ευαισθητοποιημένος κόσμος της περιοχής να εκθέσει τα προβλήματά του και να διαπιστώνει ότι για άλλα προσκλήθηκε και άλλα διαδραματίζονται.

2.-Διότι η παρουσία μας στην εκπομπή οφειλόταν στην ιδιότητά μας σαν εκπροσώπων φορέα με στόχο την παρουσίαση των προβλημάτων 27 Κοινοτήτων του Ζαγορίου και όχι ως θαμώνων αμφιβόλου ποιότητας κέντρου ψυχαγωγίας και άβουλων χειροκροτητών.

3.-Διότι «μέχρι τη στιγμή της αποχώρησής μας» η παρουσίαση της περιοχής κάθε άλλο παρά αντικειμενική ήταν και ουδεμία σχέση είχε με την ιστορία και το πνευματικό επίτεδό της.

4.-Διότι για μας βεβηλώνονταν η βουλή του πνεύματος της περιοχής μας, ο χώρος και ο ρόλος της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών που είχε την ατυχία να φιλοξενήσει την εκπομπή.

5.-Διότι, τέλος, η αποχώρησή μας ήταν το ελάχιστο που μπορούσαμε να κάνουμε για να εκφράσουμε την αγανάκτησή μας προς αυτούς που κατά το δοκούν μονοπωλούν την ενημέρωσή με τα χρήματα του Ελληνικού λαού και να περιωσώσουμε το κύρος και την αξιοπρέπεια τόσο της περιοχής μας όσο και ημών των ιδίων.

ΤΟ ΤΣΕΡΒΑΡΙ

Σαραντατέσσερα χωριά του Ζαγοριού· καμάρι της Ελλάδας μας, στολίδια αξετιμής. Έχουν περίσια χάρη. Αλλά μέσα στο πράσινο έχτισαν τη φωλιά τους κι άλλα ψηλά σε ξέφωτα απλώνουν τα φτερά τους, περήφανοι σταυραετοί.

Μα ο πιο περήφανος αετός, που στέκει πιο ψηλά, είν' το Τσερβάρι τ' όμορφο! Ακούμπω φωλιά τ' άλλα τα σταυραετοφία του. Και μ' ανοιχτή αγκάλη καλωσορίζει χαιρόντας το γυρισμό μας πάλι. Ευχή κάνει θερμή.

Έχει μορφές αμείρητες! Πανύψηλα βουνά ανοίχουνε τις αγκυλίες, φτιάχνουν ζεστή φωλιά να γένει όταν πονά. Ο Στούρος και ο Ομαλός τα δυο τα Σουρμειάδια, η Κρούνα και ο Κοζιάκος! Τ' αγάπησα πολύ.

Νάσαι στ' αλήθεια όμορφο ή με γελάει η καρδιά μου; Μήπως και τ' αγαπώ πολύ, όπως και τα παιδιά μου και παρασύρομ' ο φτωχός; Όχι δεν είν' αλήθεια. Το βλέπω είναι όμορφο! Το σπρίγγω εδώ στα στήθεα μ' αγάπη περισσή.

Έχει καρδιά, έχει ψυχή, μοιάζει σα ζωντανό. Πονά όταν πονά κι εγώ, δε μένει ...μακρινό. Μου λέει παράπονο πικρό με μάτια δακρυσιμένα, ραγίζει' η καρδούλα του κι αυτού όπως και μένα, να ζήσει δε μπορεί...

Σαράκι μαυροκέφαλο τριπάει την καρδιά του. Δεν έχει άλλη αντοχή, πόθησε τα παιδιά του. Μαρθούν να λάμψει η εκκλησιά, να πρέψει το χωριό και η καρμπάνα χαρωπά απ' το καμπαναριό. «καλώς-τά μου» να 'πει.

Αριστόβουλος

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Στην Ι. Μονή Ευαγγελιστρίας Άνω Πεδινών

α) Στη μνήμη του αείμνηστου λάτρη του Ζαγοριού Στάθη Λαμπρίδη, στο μνημόσυνο των πέντε χρόνων από το θάνατό του, που έγινε στο Μοναστήρι της Ευαγγελιστρίας, ο αρεοπαγίτης γιος του κ. Βασίλης Λαμπρίδης, παθιασμένος κι αυτός Πανω-Σουδενιώτης και Ζαγορίσιος, πρόσφερε για την επισκευή της Μονής 100.000 δραχμές.

Με προηγούμενες δωρεές του ο κ. Βασίλης Λαμπρίδης και με την παρυσία, χρηματοδότησε την επισκευή της Ευαγγελιστρίας με το ποσό του ενός εκατομμυρίου δρχ. (1.000.000).

Επίσης πρόσφερε για τον ίδιο σκοπό και η εκλεκτή σύζυγος του αλησμόνητου Στάθη κ. Αλεξάνδρα Λαμπρίδη το συνολικό ποσό των 250.000 δραχμών.

β) Στη μνήμη της Ουρανίας Πατισιούκα, η Φρύνη και ο Θανάσης Κυριάκης πρόσφεραν 50.000 δρχ.

γ) Την ημέρα του Ευαγγελισμού η κ. Ευαγγελία Ξύδη από την Αθήνα, πρόσφερε στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου, για την επισκευή της Μονής 100.000 δρχ.

δ) Η Αγλαΐα Ζωρδούμη στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου και του υιού της Ντίνου πρόσφερε στην Ιερά Μονή Ευαγγελιστρίας 10.000 δρχ.

Η Ι. Μονή τους ευγνωμονεί.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΜΑΚΡΗ

Ακόμη μια Ζαγορίσια αρχόντισσα, η Ελένη Μακρή από το Πάτιγκο, έφυγε όλως αιφνιδιαξ μια για πάντα από κοντά μας! Ήταν καλόκαρδη, πονόψυχη, λιγόλογη, ανεξίκακη, αλλά και μια πολύ βασανισμένη γυναίκα, όπως σχεδόν όλες οι παλιές Ζαγορίσιες. Έτσι περήφανη στάθηκε μέχρι το τέλος της ζωής της και όρθια έπεσε! Κάθε χρόνο, νωρίς την Άνοιξη, έφευγε από τη Θεσσαλονίκη, όπου έμενε κοντά στα παιδιά της, κι έρχονταν στο Πάτιγκο, στο σπίτι της, να το τακτοποιήσει, να το νοικοκυρέψει, να σκάψει και να φυτέψει τους κήπους για να έρθουν τα παιδιά της το καλοκαίρι, να ευχαριστηθούν και κάτι να τους φιλέψει, να μην είναι υποχρεωμένη σ' εκείνα. Δεν την κρατούσε άλλο ο ξένος τόπος! Φέτος, τούτη την Άνοιξη, ήλθε για να μείνει στο Πάτιγκο, μια για πάντα! Αιώνια σου η μνήμη νουνά μας!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΡΑΣ. ΤΣΙΜΑΡΑΣ

Κανένας Πατιγιώτης κι όποιος άλλος τον γνώρισε, ποτέ δεν θα πιστέψει ότι ο Βασίλης Τσιμάρης πέθανε! Όλους μας ξάφνιασε!

Ήταν άνθρωπος εργατικός, ήσυχος, καλωσυνάτος. Το μόνο του ελάττωμα ήταν «το ποιό». Πάλευε απεγνωσμένα ν' απαλλαγεί, ποτέ του όμως δεν το κατάφερε. Δεν πείραζε, δεν ενοχλούσε κανέναν. Ήταν περήφανος. Κι έτσι όρθια και περήφανα έφυγε, χωρίς κανέναν να ενοχλήσει ούτε ακόμη και σ' αυτές τις τελευταίες του στιγμές. Ούτε ένα ποτήρι νερό δεν ζήτησε από κανέναν. Αισθητή θα μας είναι η απουσία του. Να πάρμε στο Πάτιγκο και να μην ιδούμε τον Μπίλ! Βασίλη, αιωνία σου η μνήμη!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

ΣΤΟ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΑΣΙΟ, ΤΟΝ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

Με της καμπάνας τη φωνή
να ενώσω τη δική μου.
Και νά 'τρεχα δε θά 'τ'ιτανα
ας το 'θελε η ψυχή μου.
Θα σε χαιρετάω στο δρόμο μου
σαν ανεβαίνω στο χωριό μας.
Για μένα κάπου εκεί γυρτός
θα πολεμάς τη ζήση.
Ογδόντα πέντε χρόνια αρκετά
κουράστηκε αυτή και είτε να σ' αφήσει.
Ανάλαφρος, απλός και ταπεινός,
με το καλό στο γέλιο φορτωμένο,
πέταξες για το στερόν σου το φεγγιό.
Εργατικότητας, αλότητας, άφρητες
παράδειγμα σε κάθε Λαΐστινό.
Αυτά τα λόγια μπάρμπα-Τάσιο μου,
όχι από κοσμική υποχρέωση
αλλά από καρδιά κι αγάπη
εγώ απ' τον Αϊ-Χαράλαμπε
και σου στον Ουρανό.

Χρ. Γ. Καρβούνης

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡ-ΣΤΑΘΗ

Ελένης Οικονομίδου-Δουβλίνου

Γρήγορα, πολύ γρήγορα κύλησε ο καιρός κι έφθασε ο Μάρτης του κυρ-Στάθη του εκλεκτού Πανωσουδειώτη γυμνασιάρχη Στάθη Λαμπρίδη.

Κοιμάται πανευτυχής εδώ και πέντε ακριβώς χρόνια στο ηλιόλουστο νεκροταφείο του χωριού του. Αναπαύεται στη γενέθλια γη, στεγνή και μεγάλη επιθυμία, που την σεβάστηκαν οι δικοί του. Αγναντεύει τις γύρω ράχες και τα γνώριμα «καρτέρια».

Για το καθιερωμένο μνημόσυνο έφτασε στο χωριό Αρεοπαγίτης γιος του κ. Βασίλης Λαμπρίδης. Να γίνουν όλα όπως ήθελε εκείνος. Μακριά από μοναξιά και την ανωνυμία της πόλης.

Εδώ, στον τόπο του με τους δικούς του ανθρώπους, τους χωριανούς τοπους στο παγκόσμιο μίτιγκ κοπιλά-Ψυχοσάββατο! Στο μοναστήρι της Ευαγγελιστρίας στον αγαπημένο τοπίο που έγινε στη Γάνδη του Βελγίου λίγοι συγγενείς φίλοι και χωριανοί συγκεντρωμένοι για ένα απλό και στις 7/8-4-94 που κατέλαβαν την απέρριχτο μνημόσυνο. Απλό όπως ήταν και ο ίδιος, γεμάτος από μια άδολη θέση στη σειρά τους και την 3η σχεδόν παιδική αγάπη ή καλύτερα λατρεία για το χωριό του.

Θυμάμαι με συγκίνηση πάντα ανοιχτή την εξώπορτα. Όλους να τον «γυρίσει» από μέσα. Καλοδεχούμενοι όλοι στο σπίτι του.

Ακούραστη, γλυκομίλητη και πρόσχαρη πάντα η αγαπημένη σύντροφός του η κυρα-Αλεξάνδρα, η δασκάλα. Μια ορθόδοξη αγκαλιά να κλείσει μέσα της όλους τους χωριανούς, όλη την ομορφιά των Πάνω Σουδενών.

Λες και προαισθανόταν ότι τα χρόνια που του έμεναν ήταν λίγα κι ήθελε να αφήσει τα χροτάσει ουρανό και ήλιο και αέρα και Αη-Λια και Αγία Παρασκευή και Βαγγελίστρια και Λαμπριάδειο, να τα κλείσει μέσα του για πάντα.

Ο κυρ-Στάθης λάτρευε το χωριό του και κάθε τι δικό του, τα δέντρα, τα λιθάρια, τα πλατάνι του δρόμου του, τ' αγριολούλουδα. Το σκυλάκι της αυλής του θ' ανθίσει και φέτος για να μας τον θυμίσει. Το λάτρευε.

Κρίμα που δεν θάνα να το καμαρώσει να το κοιβεντιάσει.

Πήραμε τον καφέ στο σπίτι του Τσιγαρά κι από κει στο πλούσιο τραπέζι που παρέθεσε ο γιος του στη Βρύση του Πασά τον θυμηθήκαμε πάλλ. Απλώς λιωτες ιστορίες και περιστατικά. Κουβεντιάσαμε για τα κνήγια του για τα μοναστήρια και τη σχολή που τόσο τον απασχολούσαν τελευταία. Νιάθος της ευχόμεστε καλή πρόοδο. Στους την παρουσία του γύρω μας χαμογελαστή και χαρούμενη. Η ψυχή του γύρευε καλύτερο μνημόσυνο. Σίγουρα γελούσε από ψηλά καλόκαρδα όπου πάντα.

Αιώνια σου η μνήμη, αξέχαστε συλλυπητήριο.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΜΑΝΘΟΥ ΠΑΠΑΡΟΥΣΗ

Απεβίωσε στην Αθήνα στις 16/12/1993 και κηδεύτηκε την επομένη στο Παλ. Φάληρο ο δάσκαλος Μάνθος Παπαρούσης. Ο Μάνθος παπαρούσης γεννήθηκε στη Βίτσα Ζαγοριού το 1915 όπου τελείωσε το Δημοτικό και το Ελληνικό Σχολείο και στη συνέχεια το Διδασκαλείο Ιωαννίνων από το οποίο πήγε στο πτυχίο του Δασκάλου και διορίστηκε στο Δημοτικό Σχολείο Αυτοστόπουλου του Σουλίου στο οποίο υπηρέτησε 11 χρόνια, καθώς και σε διάφορα άλλα σχολεία συνταξιοδοτηθείς με το βαθμό του Διευθυντού.

Πάντοτε ο Μάνθος με νοσταλγία και έκδηλη συγκίνηση μιλούσε για το χωριό που γεννήθηκε στον οποίο πρωτοείδε τον ήλιο και έκανε τα πρώτα του βήματα, την αγαπημένη του Βίτσα. Πάντα στο διάβα της ζωής του διέκρινε η εντιμότητα, η σεμνότητα, η φιλοξενία και η απόλυτη συνέπεια στα καθήκοντα του εκπαιδευτικού. Γαλουχημένος από τους γονείς του με χριστιανική αγάπη για τους συνανθρώπους, ήταν πάντοτε ο πρόθυμος συμπατριώτης σε κείνους που θα ζητούσαν τη συνδρομή του, είτε ήθικη, είτε υλική.

Στη ζωή του σαν παιδαγωγός, ομίλησε πολλές ψυχές και σκέπασε κάτω από τα πατρικά του φτερά πολλά νεύατα τα οποία δίδαξε με χριστιανική ευλάβεια και τα γαλούχησε με τα νάματα του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού τα οποία θα τον θυμούνται με σεβασμό και θα τιμούν τη μνήμη του.

Κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, πολέμησε στη ζώνη των πρόσω απέναντί της κηρύξεως του πολέμου μέχρι τη λήξη του. Επίσης στον εμφύλιο πόλεμο πολέμησε με τον ελληνικό στρατό με το βαθμό του εφέδρου υπολοχαγού. Θαύμαζα πάντα τη σεμνότητα, την ευγένεια και την υψηλή επιτηδεύση αξιοπρέπεια του Μάνθου Παπαρούση και μάλιστα σε μια εποχή που όλα αυτά έχουν χρεωκοπήσει και βασιλεύουν το προσωπικό συμφέρον, η αλαζονεία και η απληστεία. Ο δάσκαλος έφυγε και πήγε σ' άλλο αγρότερο φως από τούτο που ζούμε εμείς σήμερα. Εμείς οι χωριανοί, οι συγγενείς και οι φίλοι, ας προσπεύσουμε ικέτες στον Πανάγαθο, Πάνσοφο και Δημιουργό Τριτοκόσμιο Θεό και την Πάναγνη Υπεραγία ΘΕΟΤΟΚΟ, να του κάνουν ελαφρύ το Αττικό χώμα που τον σκέπασε. Ας ανεβάσουμε νοερά το σώμα και την ψυχή του Μάνθου στους πράσινους λόφους της Βίτσας που περπάτησε, εκεί που υπάρχουν χαράδρες με πράσινα δένδρα όπου τραγουδάει ανάμεσα τους ο άνεμος και ας ανασταθεί η ψυχή του πάνω στο αθισμένο θηγάρι της χαράδρας του ΒΙΚΟΥ στην οποία πετούν και χορεύουν επάνω της οι χρωματιστά πεταλούδες. Εύχομαι να είναι ΑΙΩΝΙΑ η μνήμη του, στους δε οικείους του να ζήσουν πολλά χρόνια να τον θυμούνται και να τιμούν τη μνήμη του.

Γεώργιος Παπαϊωάννου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι:

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου διέμενε η χωριανή μας Ευαγγελική Ζαΐμη.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Συγχαρητήρια:

Ο πρόεδρος της Κοινότητας

Ασπραγγέλων Γαβριήλ Παπαναστα-

σιανός συγχαίρει θερμά τους συγχο-

τριανούς του Βαντόλα Θεόδωρο και

Δασκάλου Κώστα για την επιτυχία

του Μακρίνου ο αξιόγαμπρος Γιώρ-

γος Φούφας, σε ηλικία 67 ετών, από

την επάρατη αρρώστια.

Τους οικείους του συλλυπούμαι

εγκάρδια.

ΜΑΚΡΙΝΟ

Θάνατοι:

Πέθανε στα Γιάννινα την 1η Απριλίου και κηδεύτηκε στο χωριό του Μακρίνο ο αξιόγαμπρος Γιώργος Φούφας, σε ηλικία 67 ετών, από την επάρατη αρρώστια.

Τους οικείους του συλλυπούμαι εγκάρδια.

Ορέστης Πολυχρονιάδης

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι:

— Πλήρης ημερών εγκατέλειψε τη ζωή η Κρίνα χήρα Στεφάνου Κατσαδήμα μια αληθινή αρχόντισσα του παλιού χωριού. Οι συμπατριώτες της θα τη θυμούνται πάντα και θα δέονται για την ανάπαυση της ψυχής της.

Σ.Θ.

Σημειώσεις:

Η εκλιπούσα τον περασμένο χρόνο έκανε προς το Σύλλογο Μονοδενδριτών μεγάλη χρηματική δωρεά ενός εκατομμυρίου δρχ. για τον ηλεκτροφωτισμό της πλατείας του χωριού. Αιώνια η μνήμη της.

— Στις 18 Απριλίου πέθανε σε ηλικία 84 ετών ο συγχωριανός μας Λύσανδρος Νούλης ένας καλός άνθρωπος και άριστος οικογενειάρχης. Στην κηδεία του, που έγινε στην γενετήρα του το Μονοδένδρι παραβρέθηκαν και τα έξι παιδιά του ξεπροβοδώντας τον αγαπημένο τους και αξιοπατέρα.

Σ.Θ.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Θάνατοι:

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου διέμενε ο συνταξιούχος δάσκαλος Νικόλαος Στάρας. Το «Ζαγόρι» μας εκφράζει στους οικείους του θερμά συλλυπητήρια.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι:

Δυο Σκαμνελίτες καλονοικοκυραίοι πέθαναν το περασμένο φθινόπωρο και τάφηκαν στο χωριό μας. Ο πατέρας του προέδρου της Κοινότητάς μας Ζαχαρίας Λασιθιωτάκης Άριστος νοικοκύρης, υπόδειγμα εργατικότητας και καλосύνης, ήταν αγαπητός σ' όλο το χωριό. Άφησε πίσω του λαμπρή οικογένεια.

Ο Δημήτρης Ε. Καρβούνης, άξιος και ικανός οικογενειάρχης, διετέλεσε για αρκετά χρόνια πρόεδρος της Κοινότητάς, αξίωμα που τίμησε με σφροσύνη και τιμιότητα. Άφησε πίσω του λαμπρή οικογένεια. Ο ένας γιος του ο Βαγγέλης, πρόκοψε στο εξωτερικό που σπούδασε και

ταξιδεύτηκε. Με δικά του έξοδα χτίστηκε το όμορφο παρεκκλήσι του Αγίου Γεωργίου.

Το Δ. Συμβούλιο μας κι ο υπογραφόμενος προσωπικά, εκφράζει τα συλλυπητήρια στις οικογένειές τους.

Κώστας Γ. Θεοδοσίου

— Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη η Αγγελικούλα Μ. Γιαννακού. Δύσκολα θα ξεχάσουμε τη μορφή της αγαπημένης μας Κούλας. Γεμάτη πραγματική αγγελική καλосύνη, αγάπη και σφροσύνη ήταν αγαπητή σ' όλους τους Σκαμνελίτες. Αφήνει πίσω της μνήμη αγαθή και κενό δυσαναπλήρωτο σ' όλους όσους τη γνώρισαν και την αγάπησαν.

Το Δ. Συμβούλιο, όλοι οι Σκαμνελίτες και ιδιαίτερα ο υπογραφόμενος δεν βρίσκουν λόγια να παρηγορήσουν τις πονεμένες αδελφές της. Θα τη θυμόμαστε πάντα.

Κώστας Γ. Θεοδοσίου

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Συγχαρητήρια:

Την αγαπημένη μας Ξανθίππη Ιωαν. Λέντζαρη που πήρε το πτυχίο Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών θερμά συγχαίρουμε και της ευχόμεστε λαμπρή σταδιοδρομία.

Οι κομπιάρη Μαρίτσα-Γιώργος-Σοφία και Χρήστος Ράπτης.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Ευχαριστήριο:

Ευχαριστούμε θερμότατα όλους, συγγενείς και φίλους, για τη συμμετοχή τους, στο βαρύτατο πένθος μας για το θάνατο της πολυαγαπημένης αδελφής μας Αγγελικούλας Μιχαήλ Γιαννακού.

Οι αδελφές της Ιππολύτη και Όλγα

Συγχαρητήρια:

Τον αγαπημένο μου ανειψιό Γιώργο Κ. Γαραντζιώτη που έλαβε επαξίως το πτυχίο του Ηλεκτρολόγου Μηχανικού από το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο Αθηνών, συγχαίρω εγκάρδια και του εύχομαι καλή σταδιοδρομία.

Αλεξάνδρα Ζωΐδου

ΦΡΑΓΚΑΛΕΣ

Θάνατοι:

Στις 5 Απρίλη πέθανε —λυτρώθηκε καλύτερα— η Σεβαστή Τσιμοπούλου, σε ηλικία 86 ετών. Η καμμένη Σεβαστούλα —έτσι τη λέγαμε— στα τελευταία χρόνια της ζωής της υπέφερε τα πάνδεινα, πότε νηστική και πότε χορτάτη. Πολλοί χωριανοί και γείτονες που τη λυπόταν, της έδιναν πότε-πότε λίγο φαγητό κι έτσι ξεγελούσε την πείνα, τη δίψα, τη γύμνια της και το κρύο που της τρυπούσε τα κόκκαλα.

Ήταν έρημη και οι μόνοι συγγενείς της που ήταν στο χωριό —ανήψια της— τη φρόντιζαν στις τελευταίες μέρες της ζωής της.

Αιώνια σου η μνήμη βασανισμένη Σεβαστούλα. Το χωμά της γενετήρας σου που σε σκεπάζει ας απολύει το πονεμένο σου κορμί.

Θ.Σ.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδρυτής:

KIMΩN KYPIAZHΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:



Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 79286 - 74.000

ΙΑΡΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΑ

† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέββα 2 - Ιωάννινα

Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΑΒΒΑΣ

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΑΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΣΤΑΣ

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,

εισβάσματα:

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 45

και Μυροπολίτικο

ΚΑΛΑΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή δρχ. 2.500

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41

(Στάδ Καμπέση)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44

Το ΖΑΓΟΡΙ μας - Σίνα 4, 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Λάμπας Κων/νος

8.000

Γκέγκης Απ. Δημήτριος (3)

Ματσούλη Αμαλία (2)

5.000

Αδελφότητα Τριστένου

Βούδδας Πέτρος

Ζαρόπουλος Χρήστος

Ζούμπου Αγγελική

Καρατζάς Δ. Μιχαήλ

Καραπίδη-Παπανικολάου Ελένη

Μίκου Ιφιγένεια

Οικονόμου Κ. Μάνθος

Παπακώστα-Φίλου Μαίρη

Παγούνη-Μυστηροπούλου Μά-
γδα

Παντελή-Βαζάκα Θεανώ

Πασπαλιάρης Φάνης

Σοφianoπούλου Αλκήμη

Σουσιόπουλος Αναστάσιος

Στεφάνου Ν. Βασιλεία

Στουκίδης Δημήτριος

Τζούρδας Μενέλαος

Τσάντη-Μωραϊτή Αμαλία

4.000

Θεοδοσίου Γεώργιος

3.500

Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα

3.000

Βέλλης Θωμάς

Γεωργιάδου Μαίρη

Διαμαντή-Καλαντζή Μαρίνα

Κομπάρος Μάκης

Κωνσταντίνου Μιχάλης

Μαυριανός Ευάγγελος

Μουτσοπούλου Ελένη

Μπίκα Κούλα

Οικονομίδη Σοφία

Παπαρούση Χριστίνα

Πετρίδης Κων/νος

Ρούντος Γεώργιος

Σουκουβέλος Γεώργιος

Στάρρα Δέσποινα

Στάρρα Μαγδαληνή

Τσιατούρας Κων/νος

Χρόνης Σταύρος

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Θα δημοσιεύονται δια-
φημίσεις μόνο για επιχει-
ρήσεις και δραστηριότη-
τες, που λειτουργούν μέσα
στο χώρο του Ζαγοριού.
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στο
Κουκούλι άρτιο και οικοδο-
μήσιμο, 1 στρέμμα, με πα-
νοραμική θέα και άμεση
προσπέλαση σε κοινοτικό
δρόμο. Πληροφορίες στο τη-
λέφωνο 73771 (0651)

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Για την εκπλήρωση των σκοπών του
περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Οι κ.κ. Όλγα και Ιππολύτη
Γιαννακού, στη μνήμη της πολυαγα-
πημένης τους αδελφής Αγγελικού-
λας Μιχαήλ Γιαννακού με τη
συμπλήρωση 40 ημερών από του θά-
νατου της, δρχ. 50.000.

— Η κ. Γαλάτεια Θεμελή, στη
μνήμη του λατρευτού της συζύγου
Ευριπίδη Θεμελή, που χάθηκε πρό-
σφατα και που τόσο αγαπούσε το
Ζαγόρι, δρχ. 10.000.

— Η κ. Ελένη Σακελλαρίδη, στη
μνήμη του πολυαγαπημένου της
συζύγου Θεόδωρου Σακελλαρίδη,
δρχ. 10.000.

— Η κ. Ευγενούλα Βακόλα, στη
μνήμη του αξέχαστου συζύγου της
Μάνθου Χαρ. Βακόλα, δρχ. 10.000.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ:

Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό
Συμβούλιο Ασπραγγέλων, ευχαρι-
στούν θερμότατα τον συγχωριανό
τους αρχιτέκτονα Θωμά Τσόλη που
πρόσφερε το ποσό των 200.000 χι-
λιάδων δραχμών.

ΔΟΛΙΑΝΗ-ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ:

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της
Κοινότητας Δολιανής Ζαγορίου,
ευχαριστεί την κα Αλεξάνδρα Δημ.

Αλεξίδη εις την εξ εκατόν δέκα πέντε
χιλιάδων δραχ. (115.000) συμμετοχή
της, δια την ανέγερση του παρεκκλη-
σίου Αγίου Αθανασίου, εις μνήμη
των αγαπημένων της: συζύγου Δη-
μητρίου και του υιού της Σωκρά-
τους.

Προσφορές:

Οι αδελφές Ιππολίτη και Όλγα
Μιχαήλ Γιαννακού, προσέφεραν το
ποσό των 50.000 (πενήντα χιλιάδων
δραχμών) αντί 40/θήμερου μνημοσύ-
νου της πολυαγαπημένης τους αδελ-
φής Αγγελικούλας Μιχ. Γιαννακού
εις την εκκλησία του χωριού μας
Σκαμνελίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τις
ευχαριστεί θερμώς και εύχεται αιω-
νία της η μνήμη.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Οι κ.κ. Αλίκη Αναστασίου, Μερό-
πη Κουτρούμπα, Νίκη Βασ. Βλαχο-
πούλου στη μνήμη των Χρήστου,
Κλειώς και Βασίλη Βλαχόπουλου
προσέφεραν το ποσόν των 50.000
δρχ. για τον καθαρισμό των εικόνων
της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου
Τσεπελόβου.

— Ο κ. Ελευθέριος Καρβούνης
προσέφερε για την εκκλησία του
Αγίου Νικολάου Τσεπελόβου δραχ-
μές είκοσι χιλιάδες (20.000).

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή
ευχαριστεί



Προσφορές για το Ηρώ της Ζαγορίσιας γυναίκας

- Ο Τεκτονικός Σύνδεσμος Αθηνών, δρχ. 50.000.
- Οι κ.κ. Όλγα και Ιππολύτη Γιαννακού, στη μνήμη της πολυαγαπημένης τους αδελφής Αγγελικούλας Μιχαήλ Γιαννακού, με τη συμπλήρωση 40 ημερών από του θανάτου της δρχ. 50.000.
- Η κ. Ανδρομάχη Δάνου, στη μνήμη του αγαπημένου της συζύγου Γεωργίου Δάνου, δρχ. 50.000.
- Ο κ. Φάνης Πασπαλιάρης δρχ. 25.000.
- Ο κ. Νικόλαος Βότσης δρχ. 20.000.
- Ο κ. Μιχαήλ Δ. Καρατζάς, στη μνήμη των γονέων του Δημητρίου και Με-
ριτζένης, της συζύγου του Μαρίκας και της αδελφής του Φορνήκης Οί-
κονομίδου, δρχ. 15.000.
- Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Πατίγκου, στη μνήμη του Νικολάου Στάρρα,
που υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου μας (1972) και ο πρώ-
τος Πρόεδρος αυτού, δρχ. 10.000.
- Στη μνήμη του Αλέξανδρου Ζούγκου τα παιδιά του: Αμαλία, Λάμπρος
και ο εγγονός του Αλέξανδρος, δρχ. 10.000.
- Ο κ. Ιωάννης Οικονομίδης από τις Φραγκάδες στη μνήμη του Γεωρ.
Βακόλα 7.000 δρχ.
- Η κ. Σαββούλα Κ. Βαζώκα δρχ. 5.000.
- Η κ. Πελαγία Βέλλη-Σωτήρου, δρχ. 5.000.
- Ο κ. Θωμάς Βέλλης, στη μνήμη του Ιωάννη Ξυνού, πρώην δ/ντή Εμπορο-
βιομηχανικού Επιμελητηρίου, δρχ. 5.000.
- Η κ. Μαριγώ Καρπούζη, στη μνήμη του αγαπημένου της συζύγου Μενε-
λάου και των γονέων της Βασιλείου και Ελένης Μπράνη δρχ. 5.000.
- Ο κ. Στέφανος Καλογήρου 5.000 δρχ.

Η ΙΑΕΖ ευχαριστεί θερμά

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

6.000

Αποστόλου Ανδρέας (3)

Τσίτος Γεώργιος (3)

5.000

Βακόλα-Μελά Όλγα (2)

Βακολίδης Γεώργιος (2)

Βασδέκης Σπυρίδων (2)

Βότσης Θωμάς (2)

Ζαροπούλου Αικατερίνη (2)

Ζαφράκας Απόστολος (3)

Ζήνα Χρυσάνθη (2)

Κρεμμύδας Δημήτριος (2)

Τζομάκας Δημήτριος (2)

4.000

Αποστόλου Κλεοπάτρα (2)

Βούρδας Ηλίας (2)

Καντζά Αθηνά (2)

Περιστέρης Ιωάννης (2)

Σουσιόπουλος Διομήδης (2)

3.000

Ζαΐμης Χρυσόστομος (2)

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρέν-

θεση αριθμοί, δηλώνουν

τα έτη πληρωμής.

2.500

Αγγελίδου Ελένη

Καρβούνης Ευάγγελος

Ματσίκας Πέτρος

Μέρμυγκα Αικατερίνη

Νάσιος Αλ. Κων/νος

Παν/κός Σύνδεσμος Λαρίσης

Πολυχρονιάδου Όλγα

Ράπτης Λεων. Μιχαήλ

Ράπτης Κλ. Χρήστος

Ρούκα-Κουρτζή Ελένη

Σπύρου Ευαγγελία

Τσιατούρας Γεώργιος

2.000

Αγαθόπουλος Δημήτριος

Αγγελάκη Φαίδρα

Αλεξιάδης Φρίξος

Βαλάνος Ροβέρτος

Βαλαούρας Λεωνίδας

Βανδέρας Απόστολος

Βανδέρας Ιωάννης

Βασδέκη Βαρβάρα

Βασδέκη Στ. Κλειώ

Βαταβάλη Ηλέκτρα

Βαταβάλης Θεμιστοκλής

Βέλλη-Σωτήρου Πελαγία

Βλάχος Γεώργιος

Γελέκη Βικτωρία

Γεωργιάδης Ανδρέας

Γκογιάννης Δημήτριος

Γκρουϊδης Σωκράτης

Δέσβας Δημήτριος

Ζωρδούμη Αγκαία

Ιγνατιάδης Γεώργιος

Καλογήρου Γεώργιος

Καλογήρου Ναπολέων

Κοιν. Πλατανιάς (Τσερίτσιαν)

Κούρας Χάρης

Λιάπη Βαρβάρα

Μανθόπουλος Δημήτριος

Μανθόπουλος Κων/νος

Οικονόμου Ελένη

Παπαγεωργίου Λούλα

Παπανικολάου Δρόσος

Πιτσιγγής Γεώργιος

Πρωτόπαππα Αναστασία

Τζιόβα Κούλα

Τσιάνκου Ξανθούλα

Τσέτση Μαριάνθη

1.500

Πανταζή Παναγιώτα